

Slavimo praznik rada

U slobodnoj Jugoslaviji g. aditelji socijalizma s ponosom slave još jedan praznik međunarodne solidarnosti rada.

Borba naroda Jugoslavije za uklanjanje ekonomskog eksploracije, za likvidaciju socijalne nepravde, borba protiv nacionalnog ugrijetavanja i za politička prava radnih ljudi, odnosno borba naših naroda pod rukovodstvom svoje avangarde i druga Tita za neometani ekonomski razvoj, za ravnopravne odnose među ljudima i narodima, za socijalistički sistem društvenog samoupravljanja, borba za slobodan rad i duhovno stvaralaštvo okružena je velikim pobedama i rezultatima. Učvršćen je položaj radnog čovjeka u našem društvu.

Sa svim radnim ljudima socijalističke Jugoslavije radni ljudi naše komune slave svoj praznik rada. Spremni smo i odlučni da na dosadašnjim tekovinama izgradnje socijalističke društvene zajednice i naše komune stvaramo još bolje uvjete za što potpuniju afirmaciju radnog čovjeka i njegovoga rada; da se u praksi borimo za socijalistički princip »Svatko prema sposobnostima – svakome prema radu«, koji smo zapisali u novom Ustavu, u Programu SKJ i posebno istakli na Osmom kongresu SKJ. Pred nama predstoji daljnja borba za oslobođenje rada, za najhumanije demokratske i radne odnose, za veći i bogatiji životni standard ljudi, jednom riječi borba za široku demokratsku bazu i prava radnog čovjeka - gradanina.

Uvijek smo postizali najbolje rezultate onda kada smo uočavali i kritikovali svoje vlastite slabosti. Zato pred radnim ljudima naše komune ostaje i dalje zadatko da se angažiraju u borbi protiv antisocijalističkih pojava u sferi materijalne proizvodnje i društvene svijesti. Njihovo je i pravo i dužnost da se bore protiv birokratskih tendencija u praksi samoupravnog sistema i svih oblika deformacija koje se javljaju. U toj borbi, u svojoj društveno-političkoj akciji, radni čovjek dosljedno ostvaruje stav SKJ da »Ništa što je stvoreno ne smije za nas biti toliko sveto da ne bi moglo biti prevaziđeno i da ne bi ustupilo mjesto onome što je još naprednije, još slobodnije, još ljudske!«

II

Već više decenija proletarijat vodi borbu za ostvarenje ciljeva koji su ispisani na prvomajskim zastavama.

Prvomajskih dana 1886. godine Čikagom kulminira klasna borba proletarijata za nojnosnovnu ljudsku prava. Krajem stoljeća u tome gradu, od milijun stanovnika i 14 tisuća industrijskih poduzeća, radi 328 tisuća najamnih radnika i u kojih u potpunici bjeđi živi dvostruko i trostruko više uvrjenih i poniženih članova radničkih porodica. U toj fazi klasnog rata strajk je bio najefikasnije oružje sindikalnog pokreta. Velika plima i snažan val strajkova u SAD podigli su se u travnju 1886. godine. Šrajkovo je oko 600 tisuća ljudi. U Čikagu, kao središtu radničkog pokreta, 1. maja šrajkuje 40 tisuća radnika. Provokativni izazov i sukobi od strane policije učinili su da se čikaški strajk pretvori u krvoproljeće. To je ujedno poslužilo kao povod da se izvrše hapšenja i legaliziranju zločini koje je policija izvršila nad vodama čikaškog proletarijata.

Zato je 1889. godine na osnivačkom kongresu Druge internacionale odlučeno da se organizira dan »velike međunarodne manifestacije« radnika u cijelom svijetu i da se za taj dan izabere 1. maj.

III

U porodnjim godinama proletarijata i u njegovoj nepomirljivoj borbi koja se vodi između rada i kapitala, zahtjevi za osam sati rada, osam sati odmora i osam sati dostojnog života predstavljali su samo revolucionarne parole i daleku budućnost. Međutim, u suvremenom svijetu radnička klasa u savezu sa ostalim naprednim snagama pokretna dobiva sve uspješnije bitku za osnovna prava čovjeka, za ljudskiji život i za pobjedu socijalizma kao svjetskog procesa.

Svesni svoje velike uloge u neumitnom procesu koji nas svakoga prvomajskog praznika bliže sve više idealima socijalizma, radni ljudi naše komune pozdravljaju svoje drugove borce za socijalizam i sve graditelje velike budućnosti.

Peti kongres SKH

U ovom trenutku pred socijalističkom Jugoslavijom stoji program demokratskog usavršavanja socijalizma, program demokracije za sve radne ljude naše zajednice, program koji uzima radnog čovjeka i njegov interes kao mjeru svih stvari i koji amoupravljanje proglašava načinom rada i života.

Time pučaju uski okvir jednog reda stvari koji je još do jučer bio dobar, a normalna smjena stavova, shvaćanja i tendencija i nagli priredni razvitak suvremene Jugoslavije, a time i SR Hrvatske i naše komune, postaju putokazi daljnega razvijanja i simboli vjere u socijalizam.

Samo neke komparacije osvijetljujuće nam da je nam prošlo i sadašnje naše vrijeme:

SR Hrvatska je u vrijeme održavanja Četvrtog kongresa SKH imala samo 302 tisuće radio-preplatnika. Danas ih ima 637 tisuća. Televizora je bilo jedva dvije tisuće; danas TV-preplatnika ima 104.082. Godine 1958. nismo uopće proizvodili televizore. Danas ih u SR Hrvatskoj proizvodimo 40 tisuća godišnje;

1958. godine Hrvatska je proizvodila 8490 tona deterdženta (danas 22.000), 15 tisuća garnitura namještaja (danas 54 tisuće), 15.500 tona mesa, ribe i povrća u konzervama (danas 40 tisuća);

1958. godine Hrvatska je gradila 14 tisuća stanova godišnje (sada 23 tisuće).

Te brojke, pored onih iz oblasti saobraćaja, pomorske privrede, industrije ili turizma, slijekovito objašnjavaju prijedeni put SR Hrvatske između same dve kongresa, intenzitet promjena u načinu života, a govor i o mjestu koje ona danas zauzima – SREDNJE MJESTO NA POPISU SREDNJE RAZVIJENIH – jer stanovnici SR Hrvatske ostvaruju danas dohodak od 600 dolara godišnje.

Dakako, treba istaći i to da naša suvremena kretanja prate i izvještne nesuglasice i skretanje protivna socijalističkoj demokraciji i radničkom samoupravljanju, da još uvijek imamo nedovoljno razvijenih krajeva i samozvanih »autoriteta«, ali i to da smo mi sve kongrese komunista Hrvatske održavali u tzv. prijelomnim vremenima, pa tako i ovaj Peti kongres, i da će komunisti naše republike i ovoga puta ukazati i na jedno i na drugo, da će reći gdje smo i gdje bi trebalo da budemo u vrijeme idućeg kongresa.

Da bismo ta prijelomna vremena još jednom spomenuli, posegli smo za historijom i dokumentima:

Prvi kongres je održan kad je fašizam već otvoreno ugrožavao svijet;

Drugi kongres kad je nakon obnove zemlje postavljen prvi petogodišnji plan i kad se naša zemlja našla usred ekonomiske blokade;

Treći kongres u vrijeme odlučnih napora u pravcu decentralizacije i afirmacije novih društvenih odnosa ujedno uvedenjem radničkog samoupravljanja.

Cetvrti kongres – kad se rješavaju problemi položaja radnog čovjeka u našem društvu, kao proizvođača i upravljača;

Peti kongres – kad ulažemo napore na stabilizaciju privrede i tržišta;

Eto, kratak podsjetnik u kojem je kazan dijeliči historije Saveza komunista, SR Hrvatske i ujedno dijeliči najnovije historije socijalističke Jugoslavije.

P. S. Citat izvaden iz referata druge Marijana Cvetkovića na Petom kongresu Saveza komunista Hrvatske.

Izdaje i štampa: Novinsko-društveno poduzeće »Stampa« Šibenik

Direktor: MIRKO KNEŽEVIĆ

List uredjuje redakcijski kolegij – Glavni i odgovorni urednik – JOSIP GRBELJA

Uredništvo: Šibenik – Ulica Petra Grubišića 3 – Telefon 25-62 – Rukopisi se ne vraćaju.

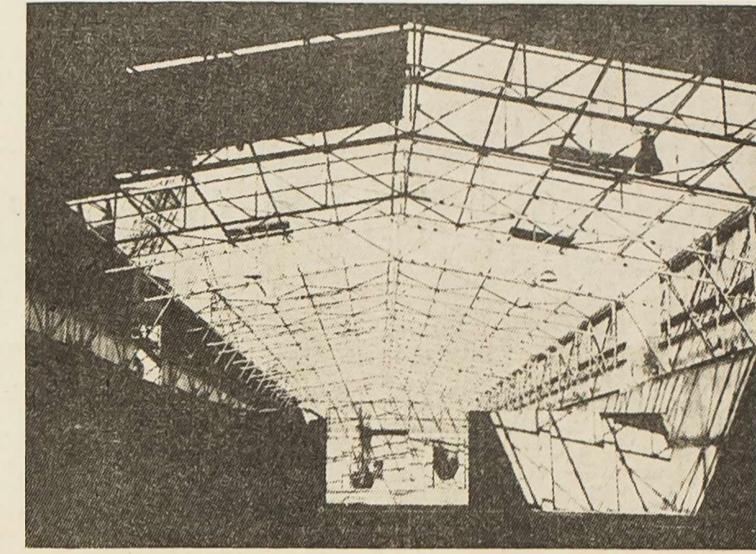
Mjesecna pretplata za SFRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara – Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-1-8 – Telefon stamparije 22-28 i 29-53.

Svečana akademija

Pored brojnih kulturnih i sportskih manifestacija ovogodišnja proslava 1. maja bit će obilježena svečanom akademijom koja će se 30. o m. održati u Narodnom kazalištu. Nakon što mješoviti zbor Šibenskog »Kola« uz pratnju orkestra JNA otpjeva himnu i Internacionalu, u drugom dijelu programa nastupit će pravci drame i opere Hrvatskog narodnog kazališta, koji će na sceni izvesti muzičko-dramski recital »Do pobjede«. U tome recitalu predstavit će se Bijanka Dežman, Piero Filipi, Jurica Džuvalekovski.

SMOTRE U TIJESNU I VODICAMA

U okviru proslave Dana mlađosti za prvomajski praznik organizirat će se smotre kulturno-umjetničke aktivnosti članova Saveza omladine u Tijesnu i Vodicama. Na smotri u Tijesnu nastupit će omladinske organizacije i društva s područja otočka Murtera, a na smotri u Vodicama program će biti ispunjen aktivnostima omladine iz Prvica, Tribunj, Zablaća i Vodica.

U prehrani radnika krenulo nabolje

U gotovo svim radnim organizacijama na području Šibnika zaposlen je veći broj radnika koji svakodnevno putuju na relaciji selo-grad. Oni nisu samo isključivo industrijski radnici, jer se po povratku svojim kućama bave poljoprivredom, što u priličnoj mjeri iscrpljuje njihove radne sposobnosti. Posljedice takvog stanja mogu se djelomično sagledati i iz podataka da se godišnje samo zbog bolovanja u radnim kolektivima izgubi na desetke tisuća radnih dana. To dobrim dijelom leži i u činjenici da su prije radnici-putnici, naročito oni zaposleni u šibenskoj luci, veoma rijetko uzmali topli obrok. Novi uvjeti privredivanja, kada svaki neopravdani izostanak s posla opterećuje proizvodnju i utiče na rentabilnost poslovanja dotične radne organizacije, nametnuli su pitanje poboljšanja prehrane radnika, a posebno onih što svakodnevno putuju.

Na planu društvene prehrane u posljednje vrijeme krenulo je najbolje. Veći radni kolektivi u znatnoj materijalnoj sredstvu da bi stvorili restoran zatvorenog tina i poboljšanih uvjeta prehrane pojavili su se u Šibenskoj luci, veoma rijetko uzmali topli obrok. Novi uvjeti privredivanja, kada svaki neopravdani izostanak s posla opterećuje proizvodnju i utiče na rentabilnost poslovanja dotične radne organizacije, nametnuli su pitanje poboljšanja prehrane radnika, a posebno onih što svakodnevno putuju.

Taj restoran ima kapacitet od 500 obroka. Oni su kvantitativni i u dobro pripremljeni. Za uređenje i opremu tog objekta utrošeno je eku 18 milijuna dinara, a s obzirom da cijena koštanja jednog obroka iznosi preko 220 dinara, poduzeće »Luka« je u prošloj godini naime regresisalo isplatilo 9 milijuna i 913 tisuća dinara.

Tvornica elektroda i ferolegura investirala je oko 30 milijuna dinara za uređenje svoga objekta društvene prehrane.

Utrošena sredstva dvostrukog su se isplatila, jer tamošnji radnici dobivaju obilne obroke,

uz pristupačne cijene. Tople doručke užima 400 radnika, ručkove 60, a hladna jela 380 radnika. U tome restoranu hrani se više od 550 nekvalificiranih i polukvalificiranih radnika. Dok je ekonomski cijena ručka 400 a doručka 150 dinara, dote radnici plaćaju samo 200, odnosno 60 dinara. I taj je radni kolektiv na ime regresisalo isplatilo prošle godine više od 11 milijuna i 600 tisuća dinara. Restoran se nalazi u starim prostorijama, međutim u planu je izgradnja novog restorana na principu samoposluživanja kapaciteta 800 obroka dnevno ili za dva puta više od sadašnjeg kapaciteta. Na počinjanju društvene prehrane dosta je učinjeno i u tvornici laki metal »Boris Kidrić«. Taj je kolektiv za uređenje i opremu restorana utrošio 16 milijuna dinara, a godišnji regres u restoranima pogodna Ražine i Lozovac iznosi je lanjske godine sa doprinosima oko 17 milijuna dinara. U lozovačkom restoranu obroke užima 400 radnika, a u restoranu na Ražinama 1400 radnika, od kojih 840 nekvalificiranih. Najveći broj radnika užima prijeđevni i popodnevni doručak, dok oko stotinu radnika užima ručak za koji plaćaju 70 dinara po obroku. Od svih restorana zatvorenog tipa ražinski objekt ima način na koji je užimanje obroka učinkovito, a godišnji regres u restoranima pogodna Ražine i Lozovac iznosi je lanjske godine sa doprinosima oko 17 milijuna dinara. U lozovačkom restoranu obroke užima 400 radnika, a u restoranu na Ražinama 1400 radnika, od kojih 840 nekvalificiranih. Najveći broj radnika užima prijeđevni i popodnevni doručak, dok oko stotinu radnika užima ručak za koji plaćaju 70 dinara po obroku. Od svih restorana zatvorenog tipa ražinski objekt ima način na koji je užimanje obroka učinkovito, a godišnji regres u restoranima pogodna Ražine i Lozovac iznosi je lanjske godine sa doprinosima oko 17 milijuna dinara. U lozovačkom restoranu obroke užima 400 radnika, a u restoranu na Ražinama 1400 radnika, od kojih 840 nekvalificiranih. Najveći broj radnika užima prijeđevni i popodnevni doručak, dok oko stotinu radnika užima ručak za koji plaćaju 70 dinara po obroku. Od svih restorana zatvorenog tipa ražinski objekt ima način na koji je užimanje obroka učinkovito, a godišnji regres u restoranima pogodna Ražine i Lozovac iznosi je lanjske godine sa doprinosima oko 17 milijuna dinara. U lozovačkom restoranu obroke užima 400 radnika, a u restoranu na Ražinama 1400 radnika, od kojih 840 nekvalificiranih. Najveći broj radnika užima prijeđevni i popodnevni doručak, dok oko stotinu radnika užima ručak za koji plaćaju 70 dinara po obroku. Od svih restorana zatvorenog tipa ražinski objekt ima način na koji je užimanje obroka učinkovito, a godišnji regres u restoranima pogodna Ražine i Lozovac iznosi je lanjske godine sa doprinosima oko 17 milijuna dinara. U lozovačkom restoranu obroke užima 400 radnika, a u restoranu na Ražinama 1400 radnika, od kojih 840 nekvalificiranih. Najveći broj radnika užima prijeđevni i popodnevni doručak, dok oko stotinu radnika užima ručak za koji plaćaju 70 dinara po obroku. Od svih restorana zatvorenog tipa ražinski objekt ima način na koji je užimanje obroka učinkovito, a godišnji regres u restoranima pogodna Ražine i Lozovac iznosi je lanjske godine sa doprinosima oko 17 milijuna dinara. U lozovačkom restoranu obroke užima 400 radnika, a u restoranu na Ražinama 1400 radnika, od kojih 840 nekvalificiranih. Najveći broj radnika užima prijeđevni i popodnevni doručak, dok oko stotinu radnika užima ručak za koji plaćaju 70 dinara po obroku. Od svih restorana zatvorenog tipa ražinski objekt ima način na koji je užimanje obroka učinkovito, a godišnji regres u restoranima pogodna Ražine i Lozovac iznosi je lanjske godine sa doprinosima oko 17 milijuna dinara. U lozovačkom restoranu obroke užima 400 radnika, a u restoranu na Ražinama 1400 radnika, od kojih 840 nekvalificiranih. Najveći broj radnika užima prijeđevni i popodnevni doručak, dok oko stotinu radnika užima ručak za koji plaćaju 70 dinara po obroku. Od svih restorana zatvorenog tipa ražinski objekt ima način na koji je užimanje obroka učinkovito, a godišnji regres u restoranima pogodna Ražine i Lozovac iznosi je lanjske godine sa doprinosima oko 17 milijuna dinara. U lozovačkom restoranu obroke užima 400 radnika, a u restoranu na Ražinama 1400 radnika, od kojih 840 nekvalificiranih. Najveći broj radnika užima prijeđevni i popodnevni doručak, dok oko stotinu radnika užima ručak za koji plaćaju 70 dinara po obroku. Od svih restorana zatvorenog tipa ražinski objekt ima način na koji je užimanje obroka učinkovito, a godišnji regres u restoranima pogodna Ražine i Lozovac iznosi je lanjske godine sa doprinosima oko 17 milijuna dinara. U lozovačkom restoranu obroke užima 400 radnika, a u restoranu na Ražinama 1400 radnika, od kojih 840 nekvalificiranih. Najveći broj radnika užima prijeđevni i popodnevni doručak, dok oko stotinu

Trenutak života ovoga našeg kraja i grada

Kažu da ponekad slike govore
mnogo više nego riječi

PRVI DANI SLOBODE I SLAVLJE NARODA

Prošlo je više od 20 godina otkako je oslobođen Šibenik, više od 2 decenija od završetka jednoga teškoga ratnog perioda. Deportirani, ubijani i strijeljani od svih neprijatelja, mučeni od izdajnika, moreni gladi u strahom — građani ovoga grada dočekali su slobodu kao pobjednici.

Fašistička sila bila je slomljena širom naše zemlje. Moće njemačke jedinice, najbolje opremljenih armija koje je svijet dotada vidio, doživjele su svoj kraj i na našim bojištima.

U košmaru poraza i rasula ne mogu se ni prepoznati pripadnici »nadljudi«, a ni njihova »neuništiva« ratna tehnika. Pre dvije slike na našim slikama napravljene su tek nešto kasnije nego što su završene posljedne borbe u okolini Šibenika, u predjelu Trtra, za vrijeme gonjenja neprijatelja. Ostaci njemačke soldatske ovačko su se vraćali u naš grad (slika 3).

Prva proslava 1. maja u oslobođenom Šibeniku bila je veliki događaj. Narod, zajedno sa svojim ponosnim jedinica na slavio je konačnu pobjedu i jedan od svojih najvećih praznika (slike 4 i 5). Topovi još nisu bili utihnuti, frontovi su još postojali, približavala se konačna bitka za Zagreb, a u Šibeniku se slavio prvi praznik radničke klase u prvoj slobodnoj godini. Sa zanosom, s novom snagom i s dubokom svijesti da predstoje dalek i dugotrajan napor u izgradnji ratom opustošene zemlje.

Petnaest dana prije, 14. trav-

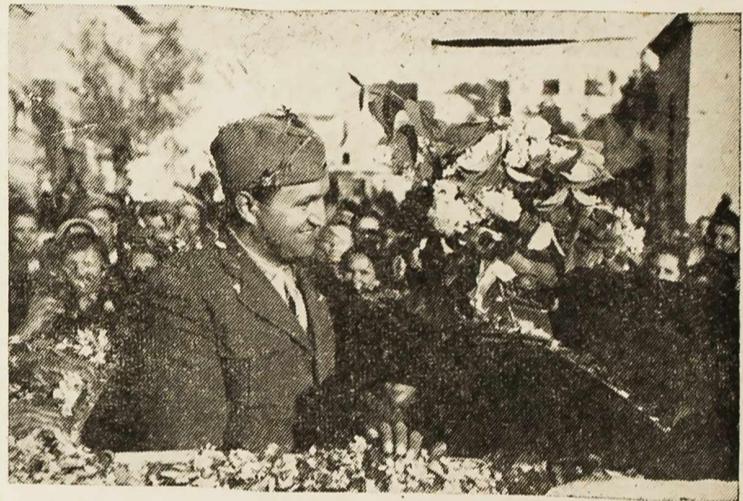
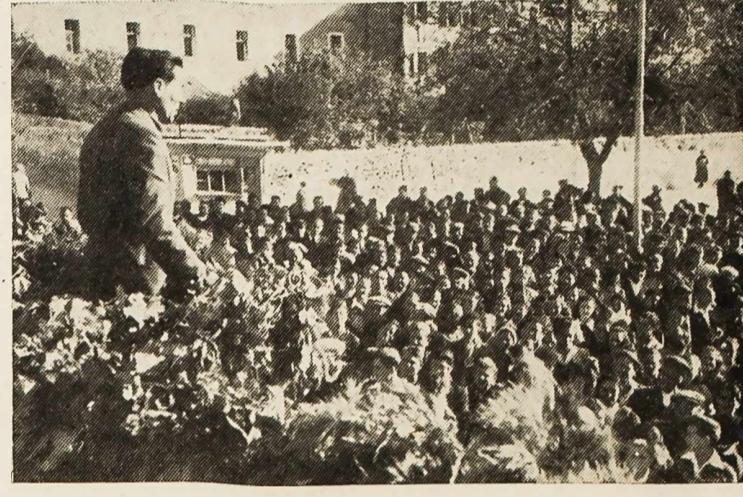
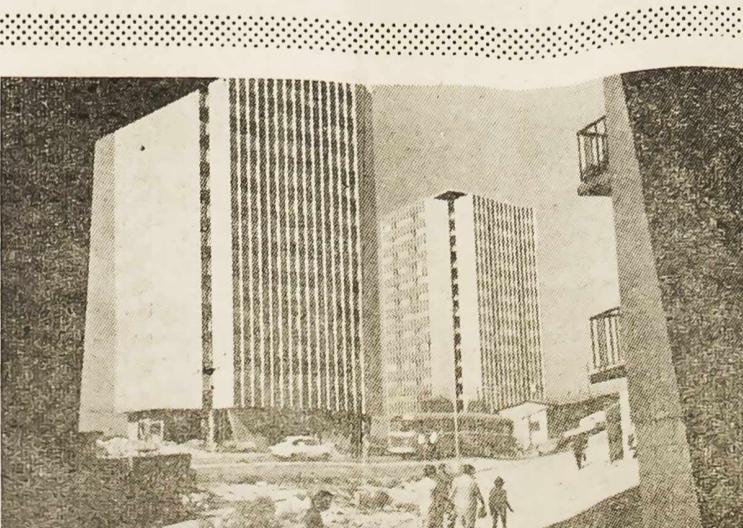
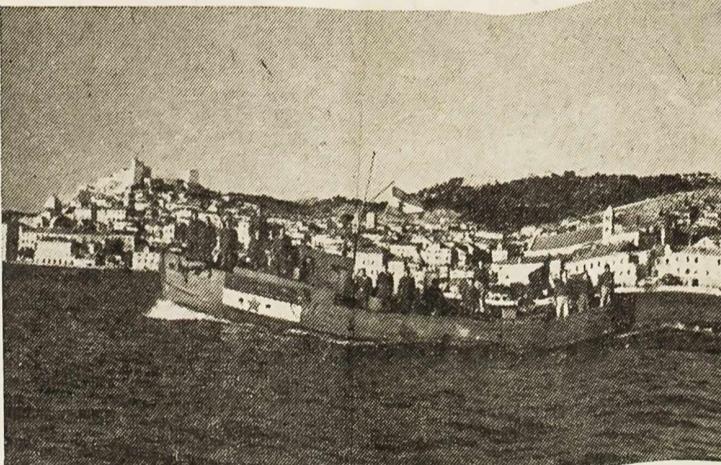
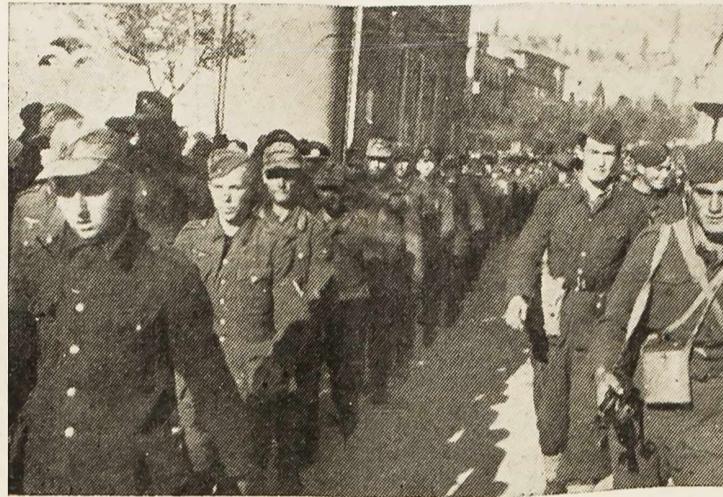

nja 1945. godine, formirana je u Splitu prva hrvatska Narodna vlada u sastavu Demokratske Federativne Republike Jugoslavije. Na povratku iz Splita u Šibenik, gdje je bilo sjedište ZAVNOH-a, narod je priređio veličanstveni doček doktoru Vladimиру Bakariću, predsjedniku Vlade, Vladimиру Nazoru i drugim narodnim predstavnicima. Obasipani cvijećem od strane razdraganih stanovnika, prolazili su našim ulicama, zauzavljali se među grupama ljudi koji su klicali Titu, slobodi i pobjedi. Veliki miting održan je pred Carinarnicom. Na njemu su govorili drug Vladimir Bakarić i Vladimir Nazor (slike 6, 7, 8 i 9).

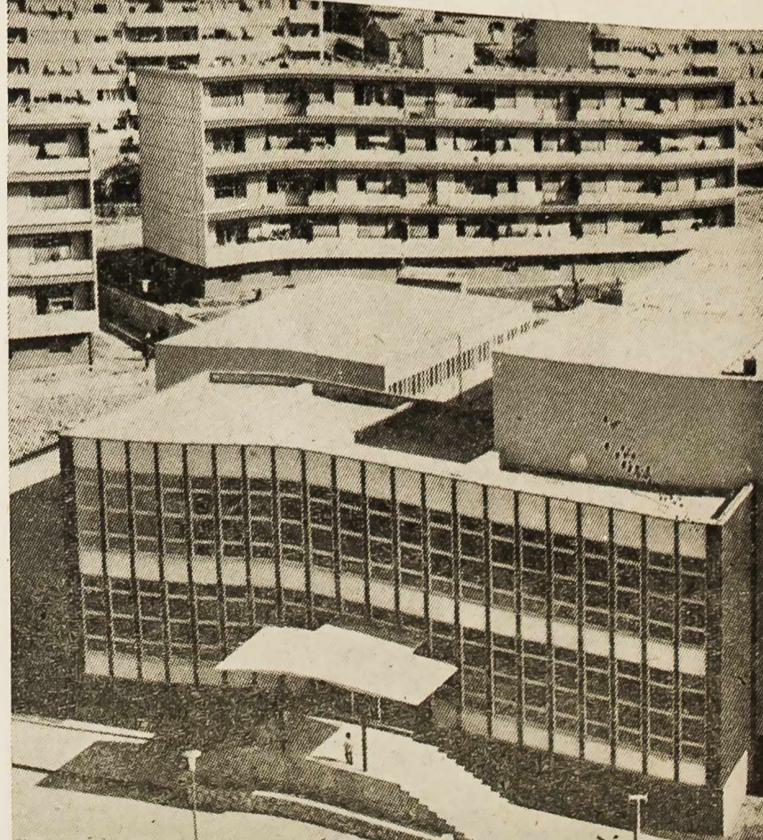
Naša obala i jugoslavenski Jadran ponovo su slobodni. Šibenskom lukom patroliraju jedinice mlađe Jugoslavenske ratne mornarice. To su one snage koje su izvojile pobjedu na moru, sastavljene od mlađih brodića i leuta, ali naoružane junaštvo ljudi ovih krajeva. To su snage koje su vršile podvige dotada nepoznate u ratovanju na moru protiv modernih neprijateljskih plovnih jedinica.

I danas, kad ulazimo u šibensku luku, vidimo istu ovaku panoramu (na slici 10) kao u prvim danima nakon pobjede, ali je razlika ipak velika. Dvadeset godina upornog rada na podizanju Šibenika, 20 godina života socijalističke Jugoslavije, učinilo je ovaj grad onakvim kakvog smo ga u uvijek željeli vidjeti: ponosnim, naprednim, novim i nadasve dragim gradom.

J. Čelar

I PARALELA

„Svježi vjetar“ u poduzeću „Rivijera“

Uprava »Rivijere« u zajednici s komisijom Skupštine općine Šibenik koja je formirana da ispitava stanje u tome poduzeću organizirala je diskusiju s novinarama. Cilj te diskusije bio je da se raščiste »sporna« pitanja između predstavnika štampe i poduzeća, da se štampa bolje informira o karakteru i obimu teškoća, kao i da se javnost obavijesti o koracima koji se poduzimaju da se situacija sredi. Posebno je bio predviđen osvrt na pripreme za turističku sezonu.

Iznijet ćemo suštinu te diskusije, jer vjerujemo da se iz nje nazire jedan kompleksan problem pred kojim se nalazi to poduzeće.

U uvodu je predsjednik Komisije naglasio da je pisanje o »Rivijeri« bilo takvo da iznesene stvari uglavnom stoje, ali da je tim pisanjem postignut dvostruki učinak: javnost je upoznata s problemima poduzeća, ali je način pisanja, osobito sada pred sezonu, naškodio poslovanju poduzeća i izazao negativna reagiranja kod personala i kod interesanata poduzeća. On je iznio slijedeći primjer: Ugostiteljska škola u Dubrovniku (podstaknuta, valjda, pisanjem štampe) poslala je odmah ovamog svoga emisara da naplati od »Rivijere« 8 milijuna dinara za školovanje učenika »Rivijere«, ili da će ih, njih 50, poslati natrag kućama.

Dopisnik »Slobodne Dalmacije« list 5 — Albert Radulović: »Profesionalna dužnost novinara traži da oni obavještavaju javnost. Ako neki novinar ne piše o nekom aktuelnom događaju, a istovremeno to iznosi neki drugi list, on će snositi posljedice. Ja nemam ličnih motiva u tretiranju pojedinih problema »Rivijere«.

Direktor »Rivijere«: »Po mome mišljenju treba misliti i na štu, društvenu odgovornost onoga koji informira javnost putem štampe. Mi se ne ljutimo na iznošenje istine, ali smo protiv pisanja neprovjerjenih činjenica i protiv određenog načina iznošenja stvari u težnji da se izazove utisak kod čitalaca.«

Dopisnik »Slobodne Dalmacije«: »Ja nisam obavezan da dalje provjeravam podatke koje sam saznao na autoritativnom mjestu.«

Predsjednik Komisije: »Tko je kriv za prekoračenje investi-

cija od 105 milijuna u 1962. godini? »Rivijera« nije! U investiranju je bilo dosta neobzilnosti. Često je dolazio do izmjene u programima i izgradnjom objekata. To je u velikoj mjeri povećavalo troškove i oduljilo poslove, a cijene su rasle. Za to prekoračenje nitko nije snosio posljedice, iako »Rivijera« nije jedina bila direktno zainteresirana za razvitak turizma na ovom području. Da bi se izvođači i drugi namirili, sudske su pljenjena sredstva ovoga poduzeća. Ono je ostalo nelikvidno, insolventno, i bez obrtnih sredstava. Sada se očekuje kredivi od Republike banke u iznosu od 26 milijuna dinara za potrošnju gubitaka.«

Dopisnik »Slobodne Dalmacije«: »Cime je rezultirao gubitak u 1963. i 1964. godini u iznosu od 85 milijuna dinara? Kada će i kako biti saniran?«

Predsjednik Komisije: »Ti su gubici rezultat nezrelosti i nezurnosti služba u samom poduzeću. Kadar koji je prikupljen nije odgovarao i nije bio kvalificiran. Gubici iz 1963. godine pokriveni su iz zajedničkih rezervi, a tako i oni iz prošle godine. Ostala je razlika od oko 10 milijuna dinara. I to će biti pokriveno kako budu pristizala sredstva zajedničkih rezervi.«

Dopisnik »Slobodne Dalmacije«: »A što se tiče prekoračenja investicija?«

Predsjednik Komisije: »To se neće moći riješiti ni za dvije godine.«

Direktor: »Na gubitke je mnogo utjecala činjenica što objekti nisu bili završeni. Mi smo učinili sve što smo mogli da ih bar djelomično ospodbimo. No, pojedini su nam poslovni partneri otkazivali aranžmane u zadnji čas. Poreske olakšice za 1963. i 1964. godinu omogućile su nam prikupljanje

iz poduzeća, da se izazove utisak kod čitalaca.«

Dopisnik »Slobodne Dalmacije«: »Ja nisam obavezan da dalje provjeravam podatke koje sam saznao na autoritativnom mjestu.«

Predsjednik Komisije: »Tko je kriv za prekoračenje investi-

cija od 105 milijuna u 1962. godini? »Rivijera« nije! U investiranju je bilo dosta neobzilnosti. Često je dolazio do izmjene u programima i izgradnjom objekata. To je u velikoj mjeri povećavalo troškove i oduljilo poslove, a cijene su rasle. Za to prekoračenje nitko nije snosio posljedice, iako »Rivijera« nije jedina bila direktno zainteresirana za razvitak turizma na ovom području. Da bi se izvođači i drugi namirili, sudske su pljenjena sredstva ovoga poduzeća. Ono je ostalo nelikvidno, insolventno, i bez obrtnih sredstava. Sada se očekuje kredivi od Republike banke u iznosu od 26 milijuna dinara za potrošnju gubitaka.«

Dopisnik »Slobodne Dalmacije«: »Što je bilo s kartanjem u poduzeću? Nisu kažnjeni ljudi koji su bili odgovorni za to. Kako oni i danas sjede u poduzeću? Tu je trebalo postupiti razumno.«

Direktor: »Što sam ja viđio ili saznao, to sam i spriječio. I ne samo ja. Formirana je komisija da to ispitava čim su se stvari odigrale. Sudski postupak je voden. Mi ne možemo ići imo Zakona.«

Predsjednik Komisije: »Trebalje poduzeti ne samo mjeru smjenjivanja već i druge mjeru, po internim propisima. Osoba koja je za nešto kriva treba za to da isplašta, da to osjeti.«

Dopisnik »Slobodne Dalmacije«: »Biće pravilno da je bio proveden disciplinski postupak. Disciplinska komisija može izreći svaku od 6 kazni predviđenih Zakonom, od opomene do kazne udaljavanja iz radne organizacije.«

Dopisnik »Vjesnika«: »Zašto bivši Šef »Rivijere«, koji je dobio otakz navodno radi toga što je radio privatno za druge i oštetio kola, nije bio također disciplinski gonjen? Imo dokaza da su kola pokvarili drugi koji su neovlašteno njima upravljali za vrijeme putovanja.«

Direktor: »Mi smatramo da je Šef imao ozbiljnih grešaka i da nije radio dobro. To je bio period otkazivanja, pa je i nje mu učinjen otakz. Poduzeće je imalo na to pravo. Za ono o navodnom oštećenju kola od strane trećih osoba nisam znao do ovoga časa.«

Dopisnik »Vjesnika«: »Da li su vam poznate neke veoma loše pojave unutar ovoga poduzeća, čak i za vrijeme radnog vremena?«

Direktor: »Da li se to može dokazati? Kako biste vi tu po- stupili? Sazovimo sastanak SK ili čitavog kolektiva pa slobodno iznesite tamо. Ja mislim da bi bilo vrijeme da se u štampi osjetio jedan svježi vjetar u odnosu na ovo poduzeće. To bi mi i to kako bilo potrebno.«

Dopisnik »Vjesnika«: »Trebalje da takav vjetar zapuše u unutar poduzeća.«

Direktor: »Da li se to može dokazati? Kako biste vi tu po- stupili? Sazovimo sastanak SK ili čitavog kolektiva pa slobodno iznesite tamо. Ja mislim da bi bilo vrijeme da se u štampi osjetio jedan svježi vjetar u odnosu na ovo poduzeće. To bi mi i to kako bilo potrebno.«

Dopisnik »Vjesnika«: »Koliko će raditi Komisija koja treba da ispitava stanje i kada bi se mogli nazrijeti pozitivni rezultati?«

Predsjednik Komisije: »Komisija je počela s radom 10. travnja 1965. godine i raditi će dok se ne postigne rentabilitet poduzeća ili dok je predsjednik Skupštine općine ne opozove. Računa se da bi se rentabilitet mogao pokazati već po završnom računu za ovu godinu. Naravno, ne računajući prekoračenja investicija.«

Propaganda je ostala u dosadašnjim okvirima i odnosi se samo na sitnije vidove reklame, kao što su prospekti, razglednice, cjenici, itd. Iako bi trebalo da se ona jednom postavi na posve komercijalne osnovе.

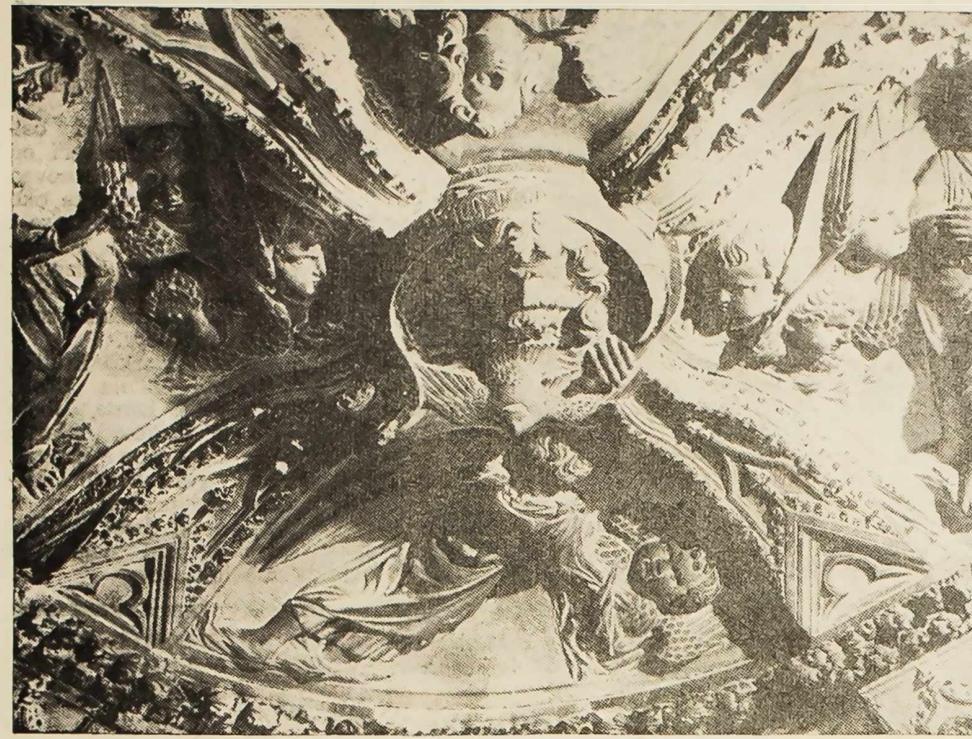
Restoran na Martinskog (»ribljicu«) je nerentabilan. On će se zatvoriti i raspisati će se natječaj za njegovo preuzimanje. Kako sada stvari, za promet od oko 20 do 21 milijun dinara trebalo bi 15 do 20 članova osoblja. Smatra se da je to previše, i da restoran tako ne može poslovati.

Slastičarnice su i u integraciji i u integriranom poduzeću stagnirale. One će se sada odvojiti. I u njima je aktuelno pitanje kadrova.

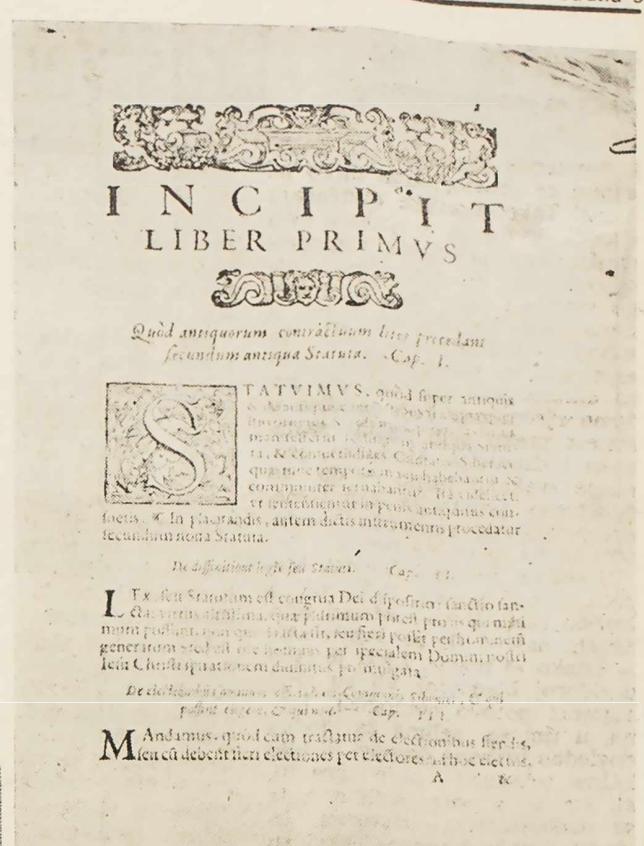
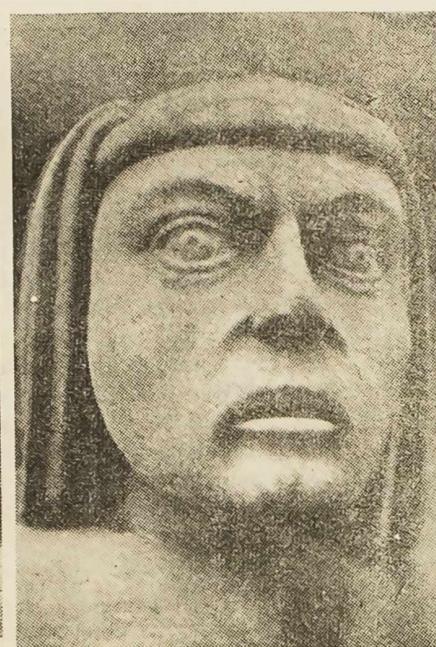
Nove stručne kadrove »Rivijera« će dobiti po završetku školovanja učenika Ugostiteljske škole. Na njih se računa kao sa 60 posto radne snage, a ostalo će se popuniti iz objekata koji se napuštaju.

U kampu na Martinskog nema nekih novosti. Uredit će se samo zaobilazni put za kupače do uvale u Kanalu.«

J. Č.

isječak prošlosti

Kulturna baština Šibenika velika je i neprocjenjiva. U svojoj dugoj povijesti Šibenik je i politički i kulturno zauzimao stanovitou autonomiju i u cijelini se borio za očuvanje svoga življa i onoga što je njegovo. U tome je i uspio. Njegovi ljudi dali su značajan doprinos umjetnosti, kulturi, nauci i drugim područjima života.

Evo jednoga dijela iz velike množine kulturno - historijskih spomenika grada.

Kad govorimo o Šibeniku, onda je svakako jedan od najznačajnijih spomenika i onaj u kojem se prvi put spominje ime Šibenik. To je darovnica kralja Petra Krešimira IV koji u jednoj ispravi sačinjenoj u Šibeniku 1066. godine daruje kraljevsku slobodu samostanu Sv. Marije u Zadru. U toj darovnici spominje se Šibenik prvi put u nekom pisanim dokumentu.

Na jednoj od slika vidi se prva stranica djela Fausta Vrančića, šibenskog plemića; djelo nosi naziv »Machine novae«. To je zbirka njegovih izuma i konstrukcija, vrlo detaljno razrađenih, iako ne uvijek originalnih. Ovo je jedini primjerak toga djela u Jugoslaviji. Stampan je 1605. godine u Veneciji: sa slikama, skicama i objašnjenjima na 4 jezika.

Izraz autonomije šibenske komune bio je i njezin statut iz 1608. godine. On je regulirao organizaciju, izbor i nadležnost vlasti komune. Ovi najstariji šibenski kodificirani propisi nose naziv »Volumen statutorum legum et reformationum civitatis Šibenici«. U Vrančićevoj zaostavštini sačuvao se kompletan prijepis šibenskog statuta sa svim reformacijama, od kojih mnoge i nisu bile unesene u štampani statut. Danas postoje u Šibeniku dvije knjige šibenskog statuta, koje se čuvaju u Muzeju.

Šibenski novac — bagatin. Šibenska komuna imala je i kovala svoj vlastiti novac, tzv. šibenski bagatin, a izrađivan je od mjeđi. Godine 1485. oćina je zamolila mletačku vladu da joj dozvoli kovanje sitnog novca, što je vlasta i odobrila. To je bio novac za mali promet, pored onoga koji je bio jedinstven u upotrebi za čitavu Dalmaciju. Na jednoj strani novca nalazi se lik svetog Mihovila, zaštitnika grada, koji ubija konjem zmaja, a oko je natpis: S. MICHAEL SIBEN. Novac je bio veličine pola dinara.

Svod krstionice. Naiveći domet gotske ornamentike Juraj Dalmatinac dostigao je gradeći krstionicu Katedrale. Na njenom stropu je lik Božeg oca i golubica — simbola Duha svetoga. Svod je uokviren dvostrukim kornišom, a u prostoru između fiolia isklesani su likovi anđela. Divničev grb u samostanu Sve-

tog Frane. Obitelj Divnića poznata je patricijska obitelj iz 15. vijeka, a spominje se još i prije. Na slici se vidi grb sa slovima F. N. D. S. T. D., a predstavlja najvjerojatnije kratice ove rečenice: Ser Franciscus Nobilis Diphniucus Teologiae Doctor (gospodin Franjo plemeniti Divnič doktor teologije). To je ličnost veoma poznata u Šibeniku srednjega vijeka. Divnić je 1607. godine postao doktor crkvenog civilnog prava, a vršio je i različite općinske službe. Bio je povijesnu i arheologom. Pokopan je u crkvi Svetog Franje.

Palača Foscopo. Palaču Foscopo neki nazivaju gotski dio samostana Svetog Lovre, koju je generalni providur za Dalmaciju Leonardo Foscopo 1653. darovao visovačkim franjevcima. Zgrada je podignuta u doba arhitekta Katedrale Jurja Dalmatinca, polovinom 15. vijeka, vjerojatno po njegovu nacrtu. Gotovo je sigurno da su je gradili njegovi učenici. Puna je reljefa ispunjenih mistikom i originalnošću. Znade se pouzdano da je bila javna zgrada. Čak se pretpostavlja da bi to mogla biti i prva Kneževa palača.

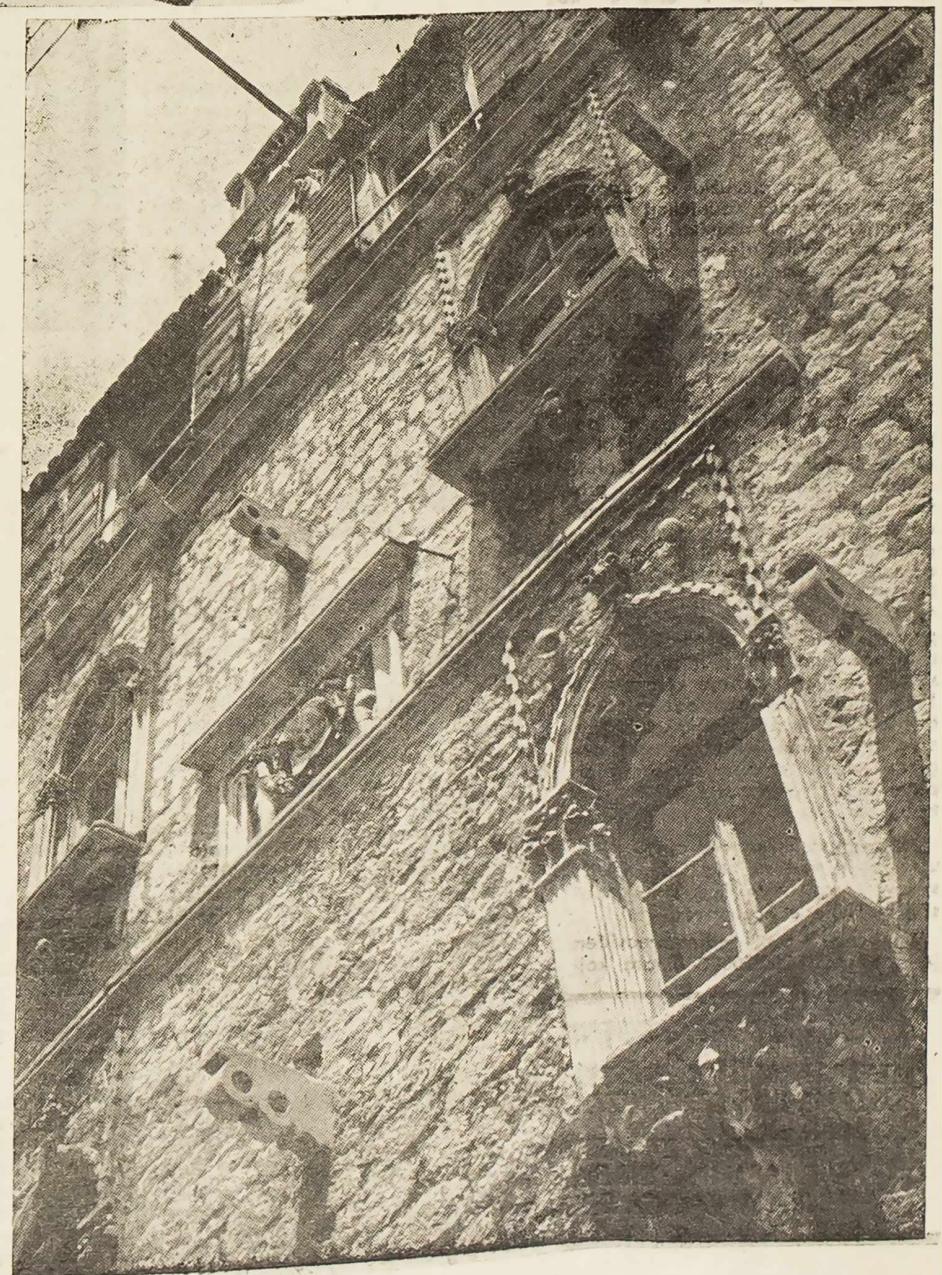
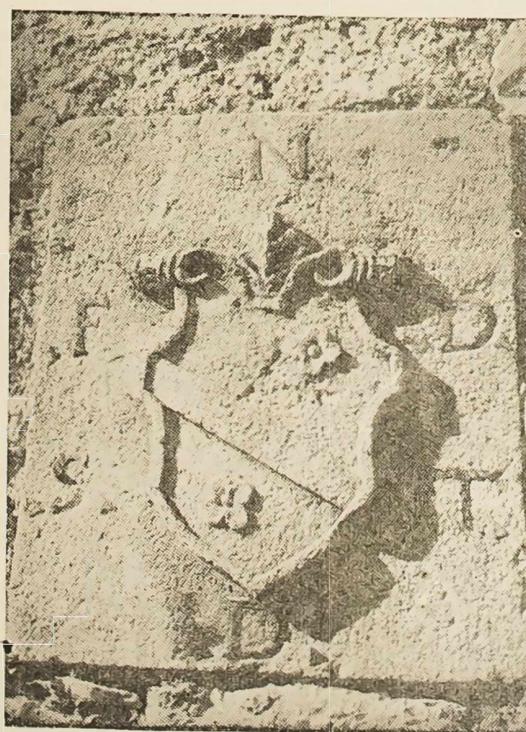
Šibenski muzej posjeduje veći broj amfora izvadenih iz mora u blizini. Hvara. One su dospjevale na dno mora potonućem brodova. To govori u prilog činjenici da je u ovim vodama bio vrlo živ trgovački promet. Amfore su služile za prijenos zrnatog i tekućeg tereta. U pozadini amfora vidi se spomen-ploča iz doba francuske vladavine u našim krajevinama (1807), a odnosi se na gradnju ceste Šibenik — Trogir.

Tekst i snimci: J. Čelar

SLIJEDECI BROJ

IZLAZI 7. SVIBNJA

KAO DVOBROJ

D r n i š**Društvene prostorije - gdje ste?**

Prostorije nemamo! O društvenim se prostorijama nitko ne brine! Tako otrplike završavaju i počinju mnogi izvještaji svih društveno - političkih organizacija drniške komune. Ima mnogo vremena da su prostorije teme dana, ili »vjekočne teme u mnogim diskusijama. Neki to smatraju za objektivne a neki za subjektivne slabosti, da kažemo rječnikom koji prodire u svijest preko svih naših sastanaka i diskusija. Međutim, jedno je svakako jasno — da su društvene prostorije zapuštene, uzurpirane od različitih poduzeća ili da ih upocene nema.

U selima Kadinoj Glavici, Mošćicu, Umljanoviću, Baljcima i Ružiću različiti se sastanci održavaju nasred ili na kraju sela — onako »s nogu». Ljeti je lako u dobroj hladovini, ali su zimi sastanci gotovo nemogući. Istina, u tim se selima za jedno dogledno vrijeme domovi ili bilo kakve prostorije neće graditi, ali što je s onim selima koja su maksimalnim naporom izgradila svoje domove. Takvi su domovi postali skladišta »Gradina« (trgovacko poduzeće) ili neke poljoprivredne zadruge. Nevjerovatno, ali istinito. Prostорije natrpane bilo čime, a inventar nestao.

Zlarin**U ZLARINU SVE VISE TELEVIZORA**

U posljednje vrijeme Zlarinjani sve više nabavljaju TV-aparate, tako da ih već sada u mjestu ima 31. Zbog odličnog prijema TV-programa, koji se izvrsno prima i bez TV-antene, ima još dosta mještana koji su naručili televizore. Stanovnici ovoga mesta, kojih ima oko 800, raspolažu sa 157 radio-aparata, tako da se može slobodno reći — da Zlarinjani redovito prate sve radio-televizijske programe.

AKTIVNOST ZLARINSKE OMLADINE

Članovi Saveza omladine u Zlarinu u ovu godinu veoma aktivni i na kulturnom i na društveno - političkom polju. Oni svakih 14 dana priređuju zavjave priredbe koje prikazuju mještanim, a i gostuju po o-

primjer zadružnog doma u Gradcu zaista je poučan. Jedna od najlepših dvorana u komuni potpuno je uništena. Postala je skladište poduzeća »Gradina«, u koje se trpa sijeno, djetelina, umjetna gnojiva, ambalaža itd.

Sva su stakla razlupana i zamijenjena daskama. Pozornica je gotovo uništena, zidovi ispriljni. Svakog časa prijeti požar. U stvari, vlasnici toga doma i sale postali su oni koji je nisu gradili. Napori pojedinih prosvjetnih radnika i omladinske organizacije da se dvorana iskoristi za priredbe ostali su užurpirane od različitih poduzeća ili da ih upocene nema.

U selima Kadinoj Glavici, Mošćicu, Umljanoviću, Baljcima i Ružiću različiti se sastanci održavaju nasred ili na kraju sela — onako »s nogu«. Ljeti je lako u dobroj hladovini, ali su zimi sastanci gotovo nemogući. Istina, u tim se selima za jedno dogledno vrijeme domovi ili bilo kakve prostorije neće graditi, ali što je s onim selima koja su maksimalnim naporom izgradila svoje domove. Takvi su domovi postali skladišta »Gradina« (trgovacko poduzeće) ili neke poljoprivredne zadruge. Nevjerovatno, ali istinito. Prostорije natrpane bilo čime, a inventar nestao.

Dom u Kričkama — dovršeni zidovi, nedostaje krovna konstrukcija. »Spomenik sasutih milijuna« — kažu duhovito mještani. Dom u Trbojnju također je nedovršen.

Dom u Drnišu, zamišljen kao velebna građevina s mnoštvom

kolnim mjestima. Do sada su gostovali u Prvič-Luci, Prvič-Sepurini, Zatonu i Krapnju. Pored toga, omladina u velikom broju redovno prisustvuje zborovima birača, sastancima SK i na treninzima sekcija sportskog društva »Mornar«. U dobrovoljnem radu omladinci prednjače; tako su u prva tri mjeseca ove godine dali već više od 2.000 dobrovoljnih radnih sati. Radovi su naročito započeli na Domu kulture, mjesnom muzeju i nogometnom igralištu.

POPRAVLJEN MJESEN SAT

Veliki mjesni sat koji stoji na zlarinskoj sahat-kuli već duže vremena nije radio. Međutim, novoformirana mjesna zajednica potrudila se da sat popravi. Sada kao gotovo nikada prije sat redovno radi, što služi mještanim koji nađu u Zlarinu da uredno prate vrijeme. Postoje i mišljenja da bi sat trebao osvijetliti, kako bi se i noću moglo pratiti vrijeme. V. Kukura

K N I N**GROMOVI OSTETILI DALEKOVOD**

Prošle subote navečer nad Kninom i okolicom vladalo je nevrijeme, praćeno pljuskovima kiši i jakom grmljavinom. Udarci gromova oštetiли su izolatore 30-kilovoltog dalekovoda HE »Manojlovac« — Knin, pa je grad više sati bio bez struje. Radnici kninske »Elektre« rano u nedjelju ujutro krenuli su na teren gdje su pronašli oštećena mjesto i otklonili krvavore. Nešto iza podne struja je ponovo potekla ovim dalekovodom.

FORMIRAN ODBOR ZA PROSLAVU DANA MLADOSTI

U Kninu je formiran odbor za proslavu Dana mladosti i pri tom je usvojen okvirni program proslave. U povodu 20-godiš-

S jedrenjakom „Dunav“ oko svijeta

U malom pogurenem starčiću nitko danas ne bi prepoznao svjetskog putnika, čovjeka čije su životne stranice ispisane brojnim pustolovinama. Nitko danas ne bi mogao ni pomisliti da je Josip Ježina — Joto jedan od članova posade austro-ugarskog jedrenjaka »Dunav« koji je potkraj prošlog stoljeća oplovio svijet.

Josip Ježina je služio vojni rok u Puli. Bio je član posade jedrenjaka »Dunav«, prepreme za dugu putovanje na brodu su se odvijale u stro-

će se utrošiti za potrebe postojećih i eventualno otvaranje nove stručne škole.

Kako se vidi iz navedenih činjenica, postoji konstantna briga Tvorca lakih metala i njenih organa za pomoć školama u kojima se školuje radnička omladina. Isto tako, potpuno je netačno i izmišljeno da je drugim školama na identične molbe bilo udovoljeno. Istina je upravo obrnuta — nikakva pomoć u slične svrhe nije data Gimnaziji, Srednjem ekonomskoj školi, Učiteljskoj i drugim brojnim školama široj zemlji koje su to mašnovo tražile.

Kada imamo u vidu navedene argumente, opravdano se pitamo kako se može okarakterizirati navedeno rečenica u dotičnom članku: »DA NAŠU ŠKOLU POHAĐAJU DJECA INŽENJERA, PRAVNICA, LIJEĆNIKA, DIREKTORA, RUKOVODILACA, PROFESORA, NACELNIKA, PROČELNIKA, i njima sličnih profesija — ne bi li se tada, možda smogla sredstva ???!!!?«

Posevno može se okarakterizirati kao netačno, neodgovorno i nesvesno informiranje javnosti, koje neopravdano nanosi štetu našoj radnoj organizaciji i djeluje demagoški u masama.

Sekretarijat radničkog samoupravljanja TLM »Boris Kidrič« - Šibenik

NIP »ŠTAMPA« ŠIBENIK**IZRAĐUJEMO SVE VRSTE PEĆATA ZA RADNE KOLEKTIVE, USTANOVE I ORGANIZACIJE.****OBRATITE SE ZA USLUGE
NIP »ŠTAMPA« ŠIBENIK
ULICA A. KAĆIĆA BROJ 9.**

tako da je, u neku ruku, postao simbol sela, prometnik bez table. Svoje ime, kažu, potpuno opravdava. Naime, nječev gospodar, stari lovac Mate, kaže da mu »vridi zlata«. Goni zeceve »sve na itac«.

Nakon izlaska iz autobusa posli smo u obilazak sela. Uputili smo se »ispod kuća«. Odnekud nam je, učinilo nam se od školske zgrade, do ušiju dopiralo nekakvo pjevanje.

Na jednom kamenu stajao je dvolutaš »crnoga« poklopjen »nemirnom« čašom, jer se partija igra do šesnaest »punata«, a svaka nova partija znači i no-

20 godina PZ „Gradina“

Prošlog je četvrtka u Drnišu proslavljen dvadeseta godišnjica postojanja i rada poljoprivredne zadruge »Gradina«. Odluka o osnivanju zadruge donesena je na zboru zadrugara iz Badnja, Drniša i Varaši. Taj je osnivački skup održan u Drnišu 22. travnja 1945. godine. Zaključeno je da se poljoprivredna zadruga bavi nabavkom i prodajom robe, prvo svojim članovima, a zatim i ostalim potrošačima, i tom se privrednom djelatnosti zadruga bavi i danas.

»Gradina« je počela rad u jednoj proslavonici, bez osnovnih sredstava. Danas poljoprivredna zadruga u Drnišu ima devetnaest proslavonica i ostvaruje godišnji promet veći od 700 milijuna dinara, a osnovna voj se sredstva cijene na oko 130 milijuna dinara. Ona se i nadalje bavi trgovinom i otkupom poljoprivrednih proizvoda. Svoju perspektivu danas ona vidi u boljem assortimanu robe i povećanom prometu.

Frane Barišić, Marko Budija, Milan Beader, Nikola Čosić, Ivan Čičmir, Mile Džale, Josip Dželalija, Mile Jerković, Marko Jerković, pok. Stipe Kravar, Stipe Leontić, Ivan Močić i Maja Potkrajšek proveli su u »Gradini« više od deset godina, pa su za svoj rad nagrađeni ručnim satovima. (c)

**UMRO MILE DMITROVIĆ,
ISTAKNUTI RADNIK SEKCIJE ZA ODRŽAVANJE PRUGA**

Nakon kratkog bolovanja umro je u kninskoj bolnici Mile Dmitrović iz Žagrovića, dugogodišnji istaknuti radnik ZOP-a na kninskom željezničkom čvoru. Mnogi uspjeli su na održavanju pružnih postrojenja na kninskog čvora i brojne akcije željezničara u snjegoborbi pod najtežim uvjetima na ličkoj pruzi vezani su za ime Mile Dmitrovića, desetara i vođe brigade.

Drugovi iz Sekcije ZOP-a Knin i drugih službi na kninskem čvoru, zajedno s predstavnicima uprave ŽTP Knin, sudjelovali su na posljednjem ispravljaju vrijednog radnika i dobrog druga. Sahranu je obavljena u Žagroviću. (AM)

I Murter ima svoga globrotera. To je 90-godišnji Josip Ježina — Joto. On je u svojoj mladosti oplorio svijet — uzduž i poprijeko. Zaradio je koru kruha u gotovo svim zemljama starog kontinenta. U potrazi za boljim životom, koji tada nije mogao naći na rođnom grudu, godinama je plovio, promjenio sijaset zanimanja. Naradio se i naznio... Shrvan godinama, Joto je »bacio sidro« u rođnom kraju. Zauvijek se ukotvio u Juci iz koje je u cvijetu mladosti krenuo.

i nastavlja: — Prva četiri mjeseca putovanja prošla su bez ikakvih iznenadenja, jer je vrijeme za čitavo to doba bilo uglavnom lijepo. Putovanje Atlantikom bilo je do zlabora dosadno. Nije onda bilo kao danas. Sve je zavisilo od pogodnog vjetra. Ponekad smo trebali prevlati na stotine milja da bismo za nekoliko milja bili bliži cilju — obali Južne Amerike.

Kad je jedrenjak »Dunav« uplovio u Magellanov prolaz zaprijetila mu je opasnost. Tim tjesnjacem u listopadu i studenom plove ledene sante i teško je proći brodu čije zapovjedništvo ne poznaje dobro morska strujanja. A upravo u to doba godine je »Dunav« zabrazdao Magellanov prolaz. U jednom trenutku ledeni bregovi su počeli obilježavati bokove broda. Na sreću »Dunav« posade nisu otišle da pogodne stupova, od ceste kod mlinova u Podinarju, pa brdom kroz selo, do Zadružnog doma. Općina Knin osigurala je sredstva za postavljanje telefonskih stupova, od ceste kod mlinova u Podinarju, pa brdom kroz selo, do Zadružnog doma. Općina Knin osigurala je sredstva za odlikovanje.

— Nakon izlaza iz Magellanov prolaza — kaže Joto — brod je zaprijetila — prema Panamom, gdje smo stigli bez većih teškoća. Tu smo obnovili zalihe hrane. Odatile je brod uzeo kurs prema oazi nasred Pacifika — Hong Kong, brod je iznenada zahvatio tajne sante.

— Time je bilo jako lipo — kaže Joto i na usnama mu zigra smješak.

Na ovom putu oko svijeta »Dunav« je sa Havajima krenuo prema Kini. Taj dio puta bio je najteži. U to vrijeme u onoj oblasti duvaju nevoljni vjetovi pa se plovida otegla u nedogled. Kada je nakon više mjeseci dosadnog putovanja izgledalo da će »Dunav« sretno stići do kineske obale — u luku Hong Kong, brod je iznenada zahvatio tajne sante.

— Preostali dio puta — od Kinu do Pule — nije interesantan. Nije bilo ničega što bi bilo vrijedno spomenuti — kaže Joto. Za čitavo vrijeme putovanja more je bilo mirno kamo u kamenicu s uljem. Na brodu je bilo sve u znaku priprema za dolazak u domovinu.

— Umalo i ja tada nisam zaglavio — prisjeća se Ježina. Kada je naišao prvi jači udar tajfuna skupi se još petnaest mornara popeo sam se na visoki jarbol »Dunav«. Zadatak je bio: na brzinu smotati jedra. Jarbol je šetao amo-tamo, mornar je nosilo sve što je bilo nepričvršćeno na »kuverti«, brod je plesao pod ravnjanjem podvijalog oceana. Jedan snažni nalet vjetra danas ne znam kako sam sišao na palubu. Puna dva dana borili smo se za živote.

Pri dolasku u Kinu mornari »Dunav« su dobili zadatak da najhitnije oputuju u Peking, kako bi učestvovali u ugušivanju pobune Kineza koji su ustali protiv stranaca.

— Preostali dio puta — od Kine do Pule — nije interesantan. Nije bilo ničega što bi bilo vrijedno spomenuti — kaže Joto. Za čitavo vrijeme putovanja more je bilo mirno kamo u kamenicu s uljem. Na brodu je bilo sve u znaku priprema za dolazak u domovinu.

Na rastanku smo starom Ježini, vjerojatno jedinom danas živom članu posade »Dunava«, akteru mnogih avanturnih i historijskih blviznjava za vrijeme 35-godišnjeg lutjanja svijetom, zašljeli mirno more na posljednjem putovanju.

Premda mu je 90 godina, ispratio nas je sa smješkom i rječima: »E, da san ku godinu mlađi...« Nije završio započetu rečeniku, ali smo razumjeli što je želio reći.

Tekst: Omer JURETA

Snimak: Tonko TURČINOV

u kojog se, zahvaljujući susretnjivosti uprave škole, sastaje omladina našli smo grupu omladinika kako uvežbavaju kokane jednoga narodnoga kola.

— One su članice dramske sekcije. Upravo uvežbavaju neka kola. U stvari, pripremaju se za priredbu koju ćemo održati 1. maja. Naša organizacija, naime, gaji tradiciju održavanja priredaba.

Laća Joso

ISPRAVAK

U prošlom broju »Šibenskog lista« na 1. strani u odgovoru druga P. Perišić potkrila se slagsarka greška, jer je rečenica »Smatram da pitanje nije sretno postavljeno« štampana masnim tiskom i izdvojena iz izjave koja se odnosi na prvo pitanje.

PROSLAVA 20-GODIŠNICE OSNIVANJA PRVOG ZEMALJSKOG FISKULTURNOG SAVEZA HRVATSKE

Svečana sjednica Izvršnog odbora Saveza za fizičku kulturu Hrvatske

U Šibeniku je 20. i 21. o. m. održana svečana proslava povodom osnivanja prvog zemaljskog fiskulturnog saveza Hrvatske. Proslavi su prisutstvovali, pored brojnih sportskih radnika iz Hrvatske, i drugovi inž.

Boris Bakrač, Srećko Bijelić, Branko Gazivoda, Zlatan Šremec, Vladimiro Pezo, inž. Zvone Jurišić, Rikard Sullović, Paško Periša i Jakov Grubišić.

Prvoga dana proslave u Narodnom kazalištu je održana svečana akademija na kojoj je predsjednik Saveza za fizičku kulturu općine Šibenik Nikica Bujas podnio referat o značaju i ulozi fizičke kulture u toku narodnooslobodilačke borbe i toku poslijeratne izgradnje.

Nakon toga je kulturno-umjetničko društvo »Kolo« izvelo nekoliko pjesama iz svoga repertoara.

U sportskom dijelu programa nastupili su gimnastičari iz Zagreba i Splita, te gimnastičarke iz Zadra.

Drugog dana je u zgradi Narodnog kazališta (gdje je prije 20-godišnje održana Prva sjednica) održana sjednica Izvršnog odbora Saveza za fizičku kulturu Hrvatske. Sjednicu je otvorio predsjednik Skupštine općine Šibenik Jakov Grubišić, koji je u ime domaćina pozdravio sve prisutne. Kao predsedavajući, Branko Gazivoda je dao riječ inž. Borisu Bakraču, koji je među ostalim rekao:

— Pripe 20 godina sastali su se u ovoj dvorani predstavnici omladinskih i sindikalnih organizacija, AFŽ, kao i sportskih radnika i formirali Pričevreni zemaljski fiskulturni odbor. Tom je prilikom donijeta i Rezolucija, u kojoj je, kao osnovno, rečeno: »Fiskulturni pokret u Federalnoj Hrvatskoj treba izgraditi tako da obuhvati široke narodne mase, kako gradske, tako i seljačke omladine. Fiskultura u Hrvatskoj, obuhvaćajući široke narodne redove, treba da se izgradi u duhu narodnooslobodilačke borbe i njenih tečajeva. Na taj način ona će predstavljati moćnu organizaciju njezinih nepokolebljivih čuvara.«

U dalnjem izlaganju inž. Boris Bakrač je rekao: »U 20-godišnjem poslijeratnom periodu socijalističke izgradnje stvoren su značajni rezultati na društvenom, ekonomskom i političkom planu, na razvijanju samoupravljanja i uživanju čovjeka na položaju slobodnog stvaraca i upravljača. U tome su periodu po-

Dragan Korda

„Završni račun“

Centralna proslava 20-godišnjice osnivanja prvog zemaljskog fiskulturnog saveza Hrvatske je pri kraju. Međutim, predviđena se očekivanja nisu ispunila. Radi se o slijedećem: nisu sve predviđene sportske priredbe održane, a one koje su održane, organizirane su na brzinu i ljubitelji su sporta u našem gradu nekako razočarani postupkom organizatora te značajne sportske manifestacije.

Pitamo se: tko je kriv da do nogometnog susreta »Dinamo« - »Hajduk« nije došlo? Da se rukometni i nogometni turnir reprezentacija Splita, Zadra i Šibenika nije ni održao? Da su ljubiteljima nogometa predstavljene rezerve momčadi domaćeg »Šibenika« i »Splita«? To i još neki drugi propusti nikako ne dolikuju Odboru za proslavu, a ni Šibeniku kao domaćinu proslave.

U ovom času, kad se proslava završava, mislimo da je prekasno tražiti krivač za to što je proslava slabo organizirana. Ali smatramo da je, kad se nešto mislio organizirati, trebalo prije misliti o tome hoće li se to moći, a ne jednostavno da se pristane, pa kako kasnije bude.

Na primjer, veoma je loše bilo vidjeti na akademiji gimnastičke sprave koje škripe i vježbače koji grijese, što je izazvalo negodovanje gledalaca. Do toga nije trebalo doći, jer je u Šibeniku bilo i boljih sprava, samo, čini se, kao da nam se nije dalo prošetati do Pedagoške gimnazije.

— Nije ni čudo što su sprave škripe, jer je toga dana u Šibeniku puhači južni vjetar – rečeno je ovih dana.

O nogometnoj utakmici koja je bila predviđena ne bi trebalo mnogo govoriti. U Odboru za proslavu kažu: »Dinamo« nije mogao doći, a ni »Hajduk«. Nisu mogli doći ni »Rijeka« i »Zagreb«. Došao je »Splita« sa šest (slovima: šest) rezervnih igrača i nije ni čudo što se prodalo svega 164 karte.

Rukometni i nogometni turnir reprezentacija nije se ni održao. Rečeno je: kiša je, i nogometne utakmice se ne mogu igrati na stadionu »Rade Končar«, dok je za turnir rukometnih reprezentacija krivo rukovodstvo Dalmatinske regije, koje nije dozvolilo da se turnir održi.

Do kraja proslave preostaje da se održi samo košarkaški susret između prvoligaških klubova »Zadra« i »Splita«.

Na kraju se postavlja pitanje: Zar se u Šibeniku jedna tako značajna sportska manifestacija, kao što je proslava 20-godišnjice osnivanja prvog zemaljskog fiskulturnog saveza, nije mogla bolje organizirati?

Dragan Korda

NOVA TRAFOSTANICA U ZLARINU

U Zlarinu se gradi nova trafostanica koja će služiti za dovođenje jače struje na predio »donja strana«. Stanovnici toga dijela Zlarina nisu do sada imali dovoljno jaku struju, jer je postojala trafostanica, na gornjoj strani mesta, malog kapaciteta. Radove izvodi zidarski poduzetnik Mate Vukov, a za Elektročično potražili su s obzirom na potrebe sve jaču intenzificaciju privrednog i pozicioniranja produktivnosti rada.

Slaveči ovaj veliki jubilej, 20-godišnje oslobođenja zemlje i socijalističke izgradnje i 20-godišnje pokreće fizičke kulture, učesnici s ove proslave uputili su svim sportistima naše republike čestitke na dosadašnjim rezultatima i zaželjeli im mnogo uspjeha u dalnjem radu.

Nakon toga je drug Branko Gazivoda u ime Saveza za fizičku kulturu Hrvatske predao potpisnicima Rezolucije i istaknutim predsjednicima republičkih fiskulturnih organizacija darove.

Nešto poslije toga položeni su na »Parku strijeljanih« vijenci, a na zagradi »Partizana« je otkrivena spomen-ploča.

Istoga dana je predsjednik Skupštine općine Jakov Grubišić u Gradskoj vijećnici pripredio svečani prijem za učesnike centralne proslave, na položaju slobodnog stvaraca i upravljača. U tome su periodu po-

BROD DOBIO IME ZLARIN

Novonabavljeni motorni brod od 3.500 BRT, kojeg je nabavilo poduzeće »Slobodna ploviba« Šibenik, dobio je ime Zlarin. Brod je kupljen u Švedskoj, a služi za potrebe spomenutog poduzeća. Zlarinjani su odusevljeni tim gestom šibenskog poduzeća, pa zbog toga već pripremaju svečanost za dan kada brod prvi put dodirne zlarinski gat.

NABAVLJENE NOVE RAZGLEDNICE

Turističko društvo u Zlarinu već je nabavilo razglednice mesta, kako turisti u ovoj sezoni ne bi u tome oskudjevali kao što je to bilo u prošloj sezoni. Razglednice je izradio »General-turist« iz Zagreba. One su veoma lijepo izrađene, i to u četiri vrste, što se već prvim turistima svidielo.

V. Kukura

NADENO RIMSKO GROBLJE U ZLARINU

Kopajući temelje za izradu kupao-nice u vrtku kuće Antule-Acalin, radnici su na dubini od jednog metra našli na urne pune ljudskih kostiju, koje datiraju iz rimskog doba, jer je Zlarin već poznat kao naseobina starih Rimljana. Nepažnjom radnika urne su sršešene a kosti razbacane. Vjerovatno je da tu postoji još sličnih grobova koji predstavljaju arheološku vrijednost.

etničko i političko jedinstvo hrvatskih zemalja razdvajajući ih na dva etnički gotovo potpuno odvojena središta: Hrvatsku i Slavoniju, i Dalmaciju. Političke posledice ove kolonizacije bile su isto tako krupne. Naseljavanje srpskih masa u Hrvatskoj razbilo je njenoge geografsko jedinstvo i prisiljavalo Hrvate da prilikom rješavanja svoga nacionalnog pitanja moraju imati u vidu želje i težnje onih stotina hiljada Srba naseljenih u srcu starog hrvatskog etničkog prostora.

I slijedeće misli prof. Čubrilovića tačno izražavaju posljedice velikih etničkih pomjeranja naših naroda, u kojima se govori u ovom radu: »... tursko osvojenje iz temelja je izmenilo etnički sastav stanovništva nekadanih Dalmatinske Hrvatske. Staro čakavsko stanovništvo potisnuto je na ostrva i uzak pojaz primorja, a dinarski štokavci preplavio je celu unutrašnjost. Izmešan sa nasebljenicima, došlim iz starih srpskih zemalja, hrvatski će Dinarc imati s njim isti jezik, odelo, običaje, pjesmu«, a porez svih tih zajedničkih osobina, oni, i katolici i pravoslavni, koji su skupa došli u nove krajeve, zajedno i ratuju, »zajedno četuju, ukrištaju se i etnički i nivelištu kulturno i, nigde kao toliko bilo ujednačavanje na srpskim čovjekom. Ne samo po telesnom sastavu i temperamenatu nego i po običajima, pesmi i drugim navikama nastalo je takvo izjednačavanje da ih je teško razlikovati kad nebi bilo vere.«

Većina ovih kolonista, što se naseljavaju u središtu srednjevjekovne Hrvatske, došla je iz starih srpskih oblasti nekadašnje Nemanićke države. Zato nose sobom tradiciju ove države, šire kult Marka i Miloša, i to takvom snagom da njihova ekipa postaje zajedničko Srbima i Hrvatima. Sve će to imati ogroman upliv na kulturne i političke odnose između Srbija i Hrvata. Naročito će ove zajedničke kulturne vrednosti, izražene u jeziku i narodnom folkloru, biti osnova za ostvaranje jedne šire kulturne i političke saradnje između Srbija i Hrvata u 19. veku kad kod Hrvata počne Ilirski preporod...«

O posljedicama velikih etničkih pomjeranja naših naroda, o čemu smo dosad govorili, piše u svome radu »Razvoj političke misli u Srbiji XIX. veka« univerzitetski profesor dr Vaso Čubrilović slijedeće:

»Turski ratovi opustošili su u 15. i 16. veku veliki deo starih hrvatskih zemalja, Slavoniju, Liku, Baniju, severnu Dalmaciju i Bosansku krajinu. Pod turskim pritiskom stari hrvatsko stanovništvo ovih oblasti je izbeglo, izginulo ili odvuceno u roblije. Od konca 15. veka dobrobiti između reke Vrbas i Kupe naseljavaju Turci novim stanovništvom, dovedenim iz naših jugoslovenskih oblasti s juga. Bili su to pretežno delom naši srednjevjekovni planinski stocari, vlasti; dolaze u puste zemlje između Drave i Jadranog mora ili kao slobodni vojnici, martolozzi, organizovani u neprekidno tekli iz dinarsko-alkanskog zaleda, kao kakvog

neiscrpno etničko rezervoara naše rase.«

Insistiranje raznih autora na »srpsku« – kao što je to slučaj s pretvodnim stavom – odnosno »hrvatsku« u srednjem vijeku, prije pojave novih kapitalističkih društvenih odnosa, nema osnovu. Realnije je tretiranje određenih etničkih grupacija po vjerskoj pripadnosti, a kako to mnogi naši historičari – koji su živjeli bliže spomenutom feudalnom periodu – čine. Ni insistiranje na pripadnosti određenoj rasi, koja može biti »bjelja« ili »gora«, također nema opravdanja. Ljudske rase nastale su u toku dugog vremena zbog raznih geografskih, klimatskih i drugih prilika, pod kojima su ljudi živjeli, a kasnije su se prenosele naseljivanjem. U historijskom razvoju čovječanstva ljudske rase su se mijenjale, tako da danas zapravo i ne-mačistih rasa, a postojeće rasne razlike postepeno se izjednačuju...«

O posljedicama velikih etničkih pomjeranja naših naroda, o čemu smo dosad govorili, piše u svome radu »Razvoj političke misli u Srbiji XIX. veka« univerzitetski profesor dr Vaso Čubrilović slijedeće:

»Turski ratovi opustošili su u 15. i 16. veku veliki deo starih hrvatskih zemalja, Slavoniju, Liku, Baniju, severnu Dalmaciju i Bosansku krajinu. Pod turskim pritiskom stari hrvatsko stanovništvo ovih oblasti je izbeglo, izginulo ili odvuceno u roblije. Od konca 15. veka dobrobiti između reke Vrbas i Kupe naseljavaju Turci novim stanovništvom, dovedenim iz naših jugoslovenskih oblasti s juga. Bili su to pretežno delom naši srednjevjekovni planinski stocari, vlasti;

jugoslavenstvo o kakvom su nekad mogli samo sanjati najbolji umovi svih naših naroda, a koga danas izgrađuje i usavršava novo pokolje-nje.

2. UTICAJ EKONOMSKIH I DRUGIH FAKTORA NA MIGRACIONA KRETANJA STANOVNISTVA SJEVERNE DALMACIJE U NOVOM VIJEKU:

Za migraciona kretanja stanovništva u mirno doba možemo reći da su povezana s ekonomskim i socijalnim faktorima. U zemljama kao što je to – u odnosu na naše krajove – bilo do 1918. godine Austro-ugarska monarhija, a poslije kraljevina Jugoslavija, tj. zemljama s pretežno poljoprivrednim stanovništvom, osnovu migracije stanovništva čini relacija selo – grad. Imamo slijedeće tipove migracija:

- a) međunarodne, koje su često i međukontinentalne i
- b) unutrašnje, unutar jedne zemlje.

Na unutrašnju migraciju djeluju različiti faktori, a prenastavno agrarna prenaseljenost u poljoprivredi, industrijalizacija zemlje, demografski faktori, visoki seoski fertilitet, kulturne razlike, privlačnost gradskog života, bolji životni standard, sličnost jezika i običaja, geografski položaj (daljenost) itd. Ta je migracija karakteristična za gotovo sve zemlje svijeta. Taj tip migracije izaziva i određene efekte, kako u predjelima iz kojih se emigrira, tako i u onima u kojima se emigrira. Tako se npr. u zemljama i predjelima emigracije mijenja spolna i dobna struktura, jer se pretežno seljaju stanovnici u dobi od 20 do 40 godina, smanjuje se omjer troškova za izobrazbu, emigranti donose polet i inicijativu (nije potrebno investirati u odgoj čovjeka, već se dobiva radna snaga u najproduktivnijim godinama).

Znatnije pomjerenje južnoslavenskog življa do XIX. vijeka, preseljavanjem u druge oblasti države ili preseljavanjem izvan njihovih granica, uglavnom su posljedice dugotrajnih ratova i njihovih izazvanih pustošenja, gladi i epidemije. Pravoga prekomorskog seljavanja iz jugoslavenskih zemalja nije bilo u znatnijoj mjeri sve do tridesetih godina XIX. vijeka. Postoje samo svjedočanstva o osamlijenjem, pojedinačnim prekomorskim seljenicima iz primorskih gradova. Do masovnog seljavanja dolazi poslije tog vremena. Osimom seljaci sve više odlaze ondje gdje imaju slobodne zemlje i gdje, kao u Novom svijetu, mogu povoljnije prodavati svoju radnu snagu...

Prvi prekomorski seljenici odlaze u Ameriku iz Dalmacije i Istre... Noveći je razmah seljavanja počinje između 1900. i 1914. godine, kad se iz južnoslavenskih zemalja iseljavalo godišnje oko 40.000 ljudi. Tačan broj seljenika ne može se utvrditi ni za taj period zbog nedovoljno razrađenih službenih statistika u odnosu na nacionalnost seljenika, odnosno na etničku pripadnost.

Prije prve svjetske rata seljavanje je bilo slobodno i neograničeno. Prve emigracije iz Europe u prekomorske krajove počinju oko 1830. godine. Broj seljenika naraste rastom, ali je prvi svjetski rat spriječio znatnije seljavanje iz europskih zemalja u zemlje Amerike.

(Nastavak će se)

Stari Murter ponovo živi

Centar Murtera nije uvijek na Hramini bio uz more, kao što je danas. Prije stotinjak godina Murterani su živjeli tisuću metara daleko od mora u dolini brežuljka Sv. Roka i brda Raduč, koji je sa svojih 125 metara najviši na otoku Murteru. Uz more su im se tada nalazili magazini i gajete. Centar je tada bio stari Murter, ili kako ga mještani sada zovu: Selo. A onda se dogodilo slijedeće:

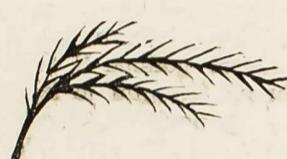
Prije stotinjak godina počeli su imućniji Murterani seliti bliže moru. Seoba je

P. Bilušić

Priča o kamenu

Kamen je mrtav,
kamen je živ.
Kamen je crven,
kamen je siv...
Tako smo se od rođenja
sa kamenim srcem sreli,
na Sutjesci smo
sa kamenim škriljama
iz kamenih tanjura jeli.
Kamen nam je služio
za podizanje palača
i koliba —
i skloništa — u noći,
pa i stari bog
predao je Mōjsiju
Deset zapovijedi
na kamenoj ploči.
Nije lako biti kamen
ušančen
u našoj svijesti.
Nije lako od kamena
stvarati kruh
koga smo morali jesti.
Zbog kamena
u okove kamene
dušu smo razapeli.
Prokljinjali smo gromače
i kamene mede
i na vjernost se
kamenom kleli.
Poznata su nam
kamena srca:
i feudalaca,
i careva,
i vjera...
i omrznuti stupovi sramote
i bezbrojni kameni zakona
proizašli
iz kamene duše pera.
Sačuvali smo
amalije,
štitnike
i trube
od kamena roga,
a često smo dobivali
i kamene darove
od vladara,
okupatora
i kamena boga.
U kamenim suđima

MOST

Davno je moje duša
odseka svoje hrtove
s vječnih lovišta.
Hej kočijaš,
otjeraj bićem muhe
s nebeskih konja
a zatim se oglasi
posmrtnim njiskom
i kliči:
moj gnijeh, bože
što tužan hodaš
koritom isušene rijeke!

U sebi nosim
sunčani most
da njime spojim
dvije izgubljene obale,
dvije želje,
dvije velike strasti
našega vremena.

RASKOS NOĆI

Tko da mi otme veće
koja se razrasta
u himne halosnjepnevne?
U pukotini starog zida

i barska voda
i orahovo ulje
jednako se mučka.
Šta se može reći
za kameni cvjet
kad nema
ni mirisa
ni tučka?
Kuća nam je od cigle,
betona
i kamena.
Igrali smo se —
»Kamena — s ramena«.
Ratovali smo
kamenim tanetima
ubijali se
kamenim čekićima
i kamenim stiletima.
Imali smo
kameni prošlost
i kamene igračke,
pa i David je ubio
kamenom
Golijata —
iz pračke.
Zato se ne čudimo
kamenim sjekirama
iz kamena doba!
Zato se ne čudimo
kamenim utezima
na lancima
okamenjena roba!
I neka naš ne uzbudi
skladnost lukova
i poezija apsida,
jer dalek je put
od stare Helade
do betonskih blokova
Hitlerova — bunker zida.

Petar Bilušić

cvrčak svira raskoš —
a Mjesec me pita:
Hoćeš li još...
Uz trubu i klarinet
trešti —
i bubanj
i doboš.
I tako
od dobaša, trube
do klarineta sviram
i raskoš
i strepnju
ovoga svijeta.

JEZIK SUME

Nijedan jablan
ne može reći —
da je najveći
dok ne naraste
i posljednje stablo.
Kad naučim jezik sume,
postat ću prokletstvo
za svaku sjekiru
u zabranu
mlađem
od jednog života.
Zato i nije dovoljna
obična smrt
da bi nas učinila velikima
u očima malih.

STEPENICE ZA NEBO

Za srce i misao
ništa nije nemoguće...
jedna misao
i dva srca —
i eto stepenica
za nebo.
Nimbus nije zlatna kopča
kojom se spajaju
dva krajolika.
Požuri, dragana,
da na vrijeme stignemo
do prve stanice
posljednje galaksije...

NIKAD NE MAŽEN

Da ti nisam
nešto na silu oteo, Živote,
ne bih znao
kako ti je ime.
Niši me mazio,
kao što ni bujica ne mazi
nasade ruža,
Svadali smo se
kao što se svadaju
dvije suprotne ideje,
kao što se svadaju dvije jetreve
nastanjene
pod istim krovom
svojih muževa:
za gole kosti,
za prvi poljubac
i posljednji prezir;
za osmijeh
ukraden suncu i oblaku.
Sve sam ti dao, Živote!
Sve — osim uspomenu na patnju
koje čuvam za sebe —
i ljubavi
kojom želim usrećiti druge!

P. BILUSIĆ

V. Vidović

RASTANAK SA ŠIBENIKOM

Ti znaš topinu svih trenutaka moga
životarenja
i snove u nabujalim čelijama mozga,
ti znaš moje otiske stopala
i sjenje na fasadama,
suzu zaledenu na krilima ptica
suzu zaledenu u duplji zvona,
suzu zaledenu u vjeđama dana.

— eto, odlazim potopljen bolom našega
rastanaka
i fenjerom kajanja
eto odlazim poguren od bremena
i raščesljan od talasa čeznuća,
odlazim šutke potpuno skriveni u sebe
— bez maske na licu
ranjenim popunjkom u bjelini srca
kao tužna kruna crvene ljubavi
odlazim jer život je žrtva života,
a život voli kretanje

CISTACICA ULICA

Ulicu čeprka metlom
jedna sijeda žena
u odijelu od krpa;
noćni zvukovi u njenoj krvi
duboko počivaju;
samoča nadgriza njen život —
umrijet će nabujalih žila
u katu ulice tamne
bez krika jedna žena stara.

ATOM

Atom hoće nasilno da proguta
sunce,
jedino sunce
i splete olovna odijela umiranja;
atom hoće da zatrpa
slani i vrući miris kruha
i nepresušene osmijehe pomirenja;
atom krvari kanjonima svemira,
atom krvari u nama.

Veseljko Vidović,
student Pedagoške akademije

MOLBA

Ptičice, reci mome braci
da ne odlazi na more,
jer ja se bojim:
more je nemirno,
kopna nema blizu,
a pučina OCEANA
je grobnica bez dna.
On sanja o moru
i kaže: — Ta i moji su pred
živieli na moru —
divljem, pjenušavom i mirnom,
borili se sa stihiom i
željno čekali kopno,
ali ponovo se njemu vraćali —
Zato hoću na MORE
na BROD hoću,
želim da obidiem SVIJET,
vidim Afriku, Kinu i sve!
Ali ipak, ptičice, ja te molim:
reci mu još jednom da ga
VOLIM!

Silvana Relja, učenica III
razreda osnovne škole »Si-
mo Matavulj« Šibenik

Molba prve ljubičice

Ljubičice, plavi cvijete,
daj otvor i oko.
Gle, kako je sunce žarko
skočilo visoko.

Sunce se popelo visoko. Poša
sam u šetnju da barem ljubičice
Penjala sam se strimim staza
i zavirivala u svaki grm.
Kad sam ugledala jednu, htjela
sam je ubrati, ali mi ona počne
pričati:

— Moj korijen je ležao pod
zemljom. Mnogo puta je padala
na mjestu da barem ljubičice
Gledala sam se strimim staza
i zavirivala u svaki grm.
Kad sam ugledala jednu, htjela
sam je ubrati, ali mi ona počne
pričati:

neke laste, moj otac me pustio
da izrastem gore. Sunce me
grijalo, a rosa umivala i meni
je bilo lijepo. Oko mene su le-
telji leptiri, a pčele od moga
soka pravile med. Ja bih još
koji dan živjela, ali će me ti
sada ubrati.

Meni je mnogo bilo žao ljubičice
i nisam je obrala. Neka još
malo uživa na suncu, a poslije
će ionako uvenuti. »Do viđenja!«

— doviknula sam ljubičici i
otrčala kući. Sunce je samo
jednim okom virilo iza brda.

Lea Šjaković, učenica III
razreda osnovne škole »Si-
mo Matavulj« Šibenik

RUZE

U mome vrtu
ima ruža,
sve su lijepi, male,
a kraj njih se
kočopere lale.
Gledaj, gledaj, djevojčice,
gledaju ih i zvezdice;
gledaj, gledaj, dijete
malo,
sunce ih je obasjalo.

M. Petrina, učenica V-d
razreda IV osnovne škole

VRTIC

Moj vrtić maleni
od cvijeća se šarenici.
U njemu su procvjete
ljubičice male i
late plave.
Cvijeće vrtić uljepšava
i krasiti, da se veselje
u njemu ne ugasi.

Nevenka Matić, učenica V-c
razreda IV osnovne škole

RIJEKA

U mirisu proljetne zore
otiče ona biserno plava,
satkana od pjene, želja i snova
i budi život što onđe spava.
Nemirna je, brza i žuri dalje
da vidi sve vrbe što kite grane,
da vidi selu, polja i njive
i kako nebom proljeću vrane.
Klij niz vodopad i pjeni se,
raskošnu bijelu pjenu stvarajući,
a onda polako otiče dalje
vukuci se lijeno ka obližnjem selu.

U njenoj modrini ogleda se sunce
i stijene i vrbe, manje i veće,
u njenu šumu osjeća se život
koji se budi samo u proljeće.

Nada Jurin, učenica VII-a
razreda IV osnovne škole

VRAPČIC

Jedan mali vrapčić

zvao se Klapčić.
Na grančicu malu stao
i tihoj joj prošaptao:
»O, zar ne znaš, grano mila,
da je zima već svršila!«

M. Petrina, učenica V-d
razreda IV osnovne škole

Mjesec i ja

Večer je bila puna mjesecine.
Pokrivi se, počnem dijamati.
Ali nikako da zaspim. Pogledam
u prozor i vidim neku golemu
ugugu kako se ljujla na tamno
nebu. Osjećao sam da mi
lice ima sasvim drukčiju boju.
Pokušavao sam zaspati, ali uza-
lud. Stalno sam gledao u Mje-

sec koji je nebom plovio popu-
lađe. Možda nešto traži?

Malo pomalo slika pred mojim
očima bila je sve mutnja. Za-
spao sam, a Mjesec je ostao
dalje na nebu kao čuvar.

Zvone Lokas, učenik VI-c
razreda osnovne škole

predstavlja ideal, i još mnogo
šta, zar ne? — A Vaš ideal? — upita žena
gotovo šaljivo.

— Gospodo, oslovi je Hari
ozbiljno, meni je 59 godina, a V
mene pitate za ideale? Imam je
dan jedini, a taj ulazi na usta
No, i to je ideal samo onda ka-
da nedostaje ...

Žena je ostala nijemo gleda-
jući za Harijem, a onda se vra-
tila svome klaviru. To je b
posljednji klavir kojeg je Hari
opravio u ovome gradu.

Nakon toga susreta Harije
stav prema ljudima bio je uzdi-
man. On nije mogao shvatiti za
što mu je ona žena ponudil
gotovo novo odijelo. Naprost
nije vjerovao da je to prava is-
krenost i želja da mu pomogni.
Bio je čak i uvrijeđen. U suš-
ni, Hari se možda više od sveg
klonio nečijeg sažaljenja, ali t
ni sam sebi nije htio priznati.
u svemu je vido tuđi egoizam.
Pa ipak je taj gest malo uzd
mao Harija i izbacio ga iz nj
gove redovne kolotečine. Pore
svega onoga što je proživio, t
je na njega nekako djelovalo.
Možda je to bilo i ono najpo-
zitivnije.

No, Hari je ipak ostao Hari
jedne je većer izišao iz jedne
bife pjevajući ulicom: ... dem ja — ide kaldrma! Stane
ja — stane kaldrma ...

Pratila ga je grupa zna-
željnih, prilazeći mu i zagled-
vajući se u njegovu lice. Ne
su od njih izvukli iz djepe bo-
ice i udarali Hariju pred nog
Hari bi svaki put ustuknuo n
kon praska i pjevao dalje:

»Idem ja — ide kaldrma!..

Otada nisam više nikada
dio Harija. Ljudi su ga br-
zoboravili, kao što su ga br-
zoupoznali; samotnog, poma-
tragičnog Harija koji je im
sviju vlastitu »filozofiju,
koji je, uistinu, bio prava
brčićina. J. Čelar

REPORTAŽA:

Dobričina Hari

Možda je Hari zaista bio
anahronizam vremena, zaostav-
štu jednog doba koje je odi-
salо mentalitetom nadutosti i
ljudske stradanja, koja su
ljude poput Harija ispunjavala
gorčinom; onom gorčinom koju
može osjetiti samo siromah
koji to, nekad davno, nije bio.

Kad bi prolazio ulicom, ona-
ko dežmestak, onizak, s dugač-
kim olinjalim kaputom koji
mu se klatio čas lijevo čas des-
no, sa teškom torbom prebače-
nom preko ramena, činilo se
da se više kotrlja po neravnom
pločniku nego što hoda. Na glavi
je nosio jedan tko zna kada
kupljeni crni, gotovo čaplino-
ski šešir. Zbog svoga pomalo
smješnog izgleda, djeca su mu
popravila svakojake psine.

I ne samo djeca. Hari je gun-
dao, ljutio se, vrtio glavom —
bespomoćno. Kada sam ga upoznao, rekao

— Vidite, unosio se on u raz-
govu, ljudi prečeste vođe da
pokazuju svoj značaj. Pri tom
im nijsta ne smeta što to is-
kazuju na loš način. Oni žele
i nastoje da budu sretni, ili
makar da izgledaju sretni. Za-
to uspoređuju sebe s drugima,
koji su manje značajni i ma-
ne sretni! Samo tako razlika
može biti zapažena i od ostalih
ljude.

Hari je sve to izgleda dobro
shvaćao i uviđao da interes
koji on pribavlja kod mnogih
judi nije ništa drugo nego rez-
ultat pokušaja da svrati pozornost
na samoga sebe; na krivo i-
zabranu način.

Ljudska je slabost u to-
mu, govorio je Hari, što svoje
člencemstvo mnogi miješaju
sa naivnosti, a svoj egoizam
s dobročinstvom.

No, on se, bar naizgled, nije
mnogo brinuo zbog toga »ljud-
skog poroka«. On je jedino
bio sklon vjerovanju da u lju-
dima vrije neka neizmjerna
zloba, neka neograničena sebi-
nost. Sigurno da je za takav
oštak sud Hari imao razloga,
ali je iz toga izvlačio i sve

SRIJEDOM U SEDAM
Javna tribina Radničkog sveučilišta

Srijeda, 28. IV — VAŽNOST PROFESSIONALNE ORIJENTACIJE ZA DRUŠTVO I POJEDINCA. Predavač: prof. Budislav Celegin, stručni suradnik Republičkog zavoda za zapošljavanje.

Srijeda, 5. IV — SVREMENA FRANCUSKA KNJIŽEVNOST U SKLOPU SVJETSKOJ KNJIŽEVNOSTI. Predavač: Pod-odbornik Matice hrvatske Šibenik. Predavač: Predrag Matvejević, književnik iz Zagreba.

Dvorana DIT-a. Početak u 19 sati.

KINEMATOGRAFI

•TESLA: premijera američkog filma — GARSONIERA ZA ČETVORICU — (do 4. V.) Američki film — ČETIRI JAHACA APOKALIPSE — (5. do 6. V.)

•20. APRILA: premijera domaćeg filma — NA MJESTO, GRADANINE POKORNI — (do 4. V.)

Premijera talijanskog filma — TEŠKO JE ŽIVJETI — (5. do 9. V.)

•SIBENIK: premijera španjolskog filma — KRALJICA SANTEKLERA — (do 2. V.) Premijera američkog filma — PUCNJAVA POPODNE — (3. do 9. V.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 30. IV — I narodna — Ulica Božidarica Petranovića. Od 1. do 7. V. — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.

ROĐENI

Ivo, Ante i Vesna Fantulin; Ivica, Boris i Dragica Gizić; Vesna, Marga i Jele Mrčela; Ivica, Branka i Tone Vrčić; Jordanka, Nika i Milke Pavlović; Tonka, Nikice i Slavko Slavčić; Dražen, Dane i Jerine Bralić; Vinka, Mate i Ane Pačić; Blaga, Vinka i Katica Kralić; Nenad, Ratomira i Slobodan Miličević; Željko, Marka i Slavko Kalauz; Suzana, Krste i Marije Krstevska; Ivo, Vicka i Zorko Močić; Živana, Munevera i Olgje Delalija; Silvana, Mijata i Iva Blatancić; Vinko, ve i Slavko Bušić; Željko, Marije Pavlović; Dražena, Ljube i Marte Lalic; Nikola, Marka i Simice Žulić i Miroslav, Vice i Janje Ajduković.

VJENCANI

Neven Rodin i Mirjana Stupin; Ante Jurjević i Marija Stupin; Stipe Đedić i Luča Gović; Tomislav Grubišić i Vilma Kurkut; Tonći Bodul i Njarka Marić; Vice Kokić i Toma Vučić; Ivan Koštan i Marija Žeželj; Ante Dujmović i Slavka Dukić; Davor Radovčić i Marija Tadić; Nikola Mihalčić i Rosanda Baća; Boris Grubišić i Majda Čupić i Vinko Belamajer; Irena, Ante i Vesna Fantulin; Ivica, Boris i Dragica Gizić; Vesna, Marga i Jele Mrčela; Ivica, Branka i Tone Vrčić; Jordanka, Nika i Milke Pavlović; Tonka, Nikice i Slavko Slavčić; Dražen, Dane i Jerine Bralić; Vinka, Mate i Ane Pačić; Blaga, Vinka i Katica Kralić; Nenad, Ratomira i Slobodan Miličević; Željko, Marka i Slavko Kalauz; Suzana, Krste i Marije Krstevska; Ivo, Vicka i Zorko Močić; Živana, Munevera i Olgje Delalija; Silvana, Mijata i Iva Blatancić; Vinko, ve i Slavko Bušić; Željko, Marije Pavlović; Dražena, Ljube i Marte Lalic; Nikola, Marka i Simice Žulić i Miroslav, Vice i Janje Ajduković.

UMRLI

Nenad Marjanović, 4. godine; Marko Jakolić, star 62. godine; Zorka Spinjaca, 28. godina i Milan Česane, star 50. godina.

Obavijest „BIROTEHNIKE“

ZAVOD BIROTEHNIKA namjerava organizirati Dopisnu birotehničku školu u šk. god. 1965./66.

Birotehnička škola je stručna škola koja ospozljava uredsko-tehnische kadrove za potrebe privrednih organizacija, društvenih službi i organa državne uprave.

PO ZAVRŠENOJ ŠKOLI POLAZNICI DOBIVAJU ZVANJE ADMINISTRATIVNI TEHNIČAR

Školovanje traje dvije godine (4 semestra).

Škola je namijenjena isključivo radnim ljudima koji već obavljaju daktiografске i slične poslove (daktiografi, daktiokorespondenti, sekretari rukovodilaca, sekretari organa samoupravljanja i sl.) a koji nemaju potrebnu stručnu spremu za poslove koje obavljaju.

Uvjeti za upis: osnovna osmogodišnja ili njoj ravna škola — (4 razreda) približno gimnazija, sedmogodišnja škola sa završnim ispitom, građanska škola, dvogodišnja škola za opće obrazovanje radnika.

Pribilježba za upis traje do 1. VI 1965. godine. Ako se javi dovoljan broj kandidata, upisi će početi u srpnju mjesecu 1965.

Sve potrebne informacije mogu se dobiti u Odjelu za dopisno obrazovanje, Zagreb, Juriščeva 3/IV ili na telefon 24-692.

TVORNICA ELEKTRODA I FEROLEGURA ŠIBENIK

Kadrovska sektor poduzeća raspisuje

NATJEĆAJ

za popunjene radnog mesta

1. ŠEF KUHINJE

Uvjeti:

Visokokvalificirani radnik sa pet godina staža u struci ili kvalificirani radnik sa deset godina staža u struci.

Osnobi dohodak po Pravilniku o raspodjeli osobnih dohodata tvornice elektroda i ferolegura.

Rok natječaja do popunjena radnog mesta.

Molite slati „Kadrovska sektor tvornice elektroda i ferolegura“ Šibenik.

Šibenik - Borovo 2:1

Prvenstvena utakmica Druge savezne lige »Šibenik« — »Borovo« 2:1 (1:0). Strijelci: Relić u 35. i Marinčić u 59. minuti za »Šibenik«, a Skelendžija u 85. minuti za »Borovo«. Gledalača oko 1.000. Sudac: Curman iz Karlovca.

Šibenik: Sirković, Grgić, Marenčić, Žepina, Miljević (Živković), Stošić, Marinčić, Relić, Stanišić, Orošnjak i Perasović.

Borovo: Racić, Dubranić, Tomančić, Bubić, Gotal, Vardić, Skelendžija, Ostojić, Popović, Momirski i Živojinović.

Nakon tri uzastopna gostovanja iz kojih je »Šibenik« izvukao samo jedan bod, u nedjelju je pred malim brojem gledalaca uspješno pobijediti dosta dobru ekipu »Borova« minimalnim rezultatom. Inače, igra je bila dosta živa i interesantna i gledaoči su zadovoljni napustili igrašte. Ovom pobedom »Šibenik« se još više učvrstio u sredini tablice.

Do kraja utakmice domaći su imali još nekoliko šansa, ali su one ostale neiskorištene. Posljednjih minuta gosti su o-

stro navalili na vrata domaćih. Tako je Skelendžija u 85. minuti postigao jedini zgoditak za »Borovo«.

Inače, pobeda »Šibenika« je zaslужena, a da je navala bila malo efikasnija, pobeda je mogla biti i veća. Najbolji igrači »Šibenika« bili su Sirković, Žepina, Miljević (do povrede), Relić i Orošnjak. Najbolji igrači »Borova« bili su Racić i Skelendžija.

Sudac Curman, kome je ovo bio prvo suđenje u Šibeniku, dobro je vodio ovaj interesantan i fer susret.

D. Korda

Sportska takmičenja u čast proslave 20-godišnjice

U okviru centralne proslave 20-godišnjice osnivanja prvog zemaljskog fiskulturnog odbora Hrvatske su održana brojna sportska takmičenja između sportaša Splita, Zadra i Šibenika, te pripadnika JNA.

U nogometnom susretu koji je odigran na stadionu »Rade Končar« između dalmatinskih članova Druge lige pobijedili su nogometari »Splita«, i to boljim izvođenjem jđanaesteraca. U regularnom vremenu utakmica je završila s neodlučnim rezultatom 1:1.

Igra koju su ekipe prikazale nije obradovala vrlo mali broj gledalaca, već su se oni pokajali što su došli na stadion. Naročito slabu igrali su domaći igrači koji ni jednog trenutka nisu znali ugroziti vrata Franulovića.

Prema igri koju su gosti pokazali zaslужeno su odnijeli pehar u Split.

U timu »Šibenika« jedino bi se moglo istaći Miljević, dok je kod »Splita« najbolji bio

Kragić. Ekipe su nastupile dosta pomlađenje.

Utakmicu je pred oko 100 (!) gledalaca dobro vodio Belamarčić.

ODOBJOKA

»ŠIBENIK« POBJEDNIK

U obojkaskom turniru učestvovalo su representacije Splita, Zadra, JNA i Šibenika. U vrlo lijepoj i zanimljivoj igri prvo mjesto osvojili su obojkasci »Šibenika« koji su dosta lako, sa 3:0, savladali sve svoje protivnike.

U prvoj utakmici turnira sastale su se ekipe Splita i Zadra. Prvi set dobiti su Spiličani, dok su drugi dobili Zadrani, nakon dosta teške borbe, sa 16:14. U trećem setu vodila se ogorčena borba i Split je sa 17:15 taj set uveo u svoju korist. Četvrti su set dosta lako dobiti Zadrani. U petom, odlučujućem setu Spiličani su imali više snage i sasvim zaslужeno su se plasirali u finale.

Ekipa »Šibenika« u ekipo JNA nije imala dostojnog partnera i za kratko vrijeme rezultat je bio 3:0.

U odlučujućoj utakmici za prvo mjesto sastale su se ekipe »Šibenika« i Splita. Nitko se nije nadao da će ekipa »Šibenika« visoko poraziti višegodišnjeg prvaka Dalmacije, ekipu »Partizana« iz Kaštela, koja je na ovom takmičenju predstavljala Odbojkasci podsavet Split, i to sa 3:0, i time osvojiti pehar Općinskog saveza organizacija za fizičku kulturu Šibenik i Odbor za proslavu 20-godišnjice osnivanja prvog fiskulturnog odbora Hrvatske.

Pobjednička ekipa igrala je u slijedećem sastavu: Kursar, Baljkas, Konjevoda, Mačukat, Cukrov, Mitrović i Vuković.

Treće mjesto osvojila je reprezentacija Zadra, dok je pojednje mjesto osvojila ekipa JNA (DK).

RUKOMET

POBJEDA SPILČANKI

U rukometnom turniru za žene koji je organiziran u čast proslave 20.-godišnjice osnivanja prvog fiskulturnog saveza Hrvatske, učestvovale su tri representacije. Prvo mjesto priješlo je reprezentaciji Splita, koja je pobijedila reprezentaciju Trogira i Šibenika. Drugo mjesto osvojile su rukometnice Trogira, dok je posljednje mjesto osvojila reprezentacija Šibenika. (KD)

SKRADIN - BICINE 21:1

Po blatinjavom i kličavom terenu domaći su postigli kišu golova nad vrlo slabom ekipom iz Bičina.

Najviše zgoditaka postigli su Fišer i Škocić.

Počasni gol za goste dao je Vlaić. Unatoč kiši golova utakmica je bila ipak zanimljiva.

VELIKA GLAVA - DUBRAVICE 3:8

Derbi IV kola igrao se u Velikoj Glavi. U dotadašnjem susretima ekipe Dubravica izlazila je kao pobjednik. Pobjednički je pripao i ovoga puta. B. Skorić, koji je u tri utakmice postigao 13 golova, bio je strijelac četiri gola. Ostale zgoditke za goste postigli su Brajković i Rajčić po 2. Svi tri gola za domaće daju M. Vukko, inače najbolji igrač u domaćoj momčadi.

GRACAC - SONKOVIĆ 9:1

Gledalaca 300. Vrijeme pogodno za igru. Golove za domaće postigli su Lazić II 4, Milović I 3, Milović II i B. Njegić po jedan, a za goste Matić. Najbolji na terenu bili su Njegić i Dragović.

P. Vukko

Gostovanje srednjoškolaca iz Gospicā

PRIJATELJSKI SUSRETI

U subotu i nedjelju, 24. i 25. o. m. održano je sportsko takmičenje između studenata Šibenika i Gospicā, i to u nogometu, košarci, obojkaci i u šahu. Pored toga, izmjenjena su mišljenja i iskustva o radu studentskih organizacija ova dva grada. Takmičenje će postati tradicionalno. Naši će studenti 8. i 9. svibnja gostovati u Gospicā.

MALI NOGOMET 3:1 ZA GOSTE

Pobjeda je pripala nogometnicima iz Gospicā. Oni su zasluzeno pobijedili svoje studentske kolege s rezultatom od 3:1. Poraženi domaći najviše je pridoniojela slaba obrana vrataru i nesređena navala.

KOSARKA: 72:52 ZA DOMACE

U prostorijama DTO »Partizan« odigran je košarkaški susret između reprezentacija studenata dviju akademija. Domaćini su imali više sportske

ODBOJKA: 3:0 ZA DOMACE

Ekipa šibenskih studenata potpuno je nadigrala svoga protivnika, koji ipak nije igrao tako podređenu ulogu kako to rezultat govori.

SAH: 6:5:15 U KORIST SIBENČANA

Studenti su se sastali na 4 sah-table, odnosno u 8 partija, jer je svaki igrač igrao s bijelim i crnim figurama. Domaći su ubjedljivo pobijedili kolege iz Like. Uzvratni susret održat će se 8. i 9. svibnja ove godine.

Pred nedjeljnju utakmicu „Varteks“ - „Šibenik“

Relić: Nadamo se jednom bodu

dnjim od najboljih igrača utakmice sa »Borovom«.

Nikola, kako će biti u Varaždinu?

— Ja se nadam da ćemo u Varaždinu osvojiti bar jedan bod, a podleli nam za rukom, možemo osvojiti i oba.

Tko je u ekipi »Varteks« najopasniji?

— To je ekipa koja nema nekih zvezda, ali je mlađa i spremna da priredi iznenadenje.

Koja će momčad nastupiti u Varaždinu?

SLOBODNA PLOVIDBA

PODUZEĆE ZA PRIJEVOZ SVIH VRSTA
TERETA PO SVIM MORIMA SVIJETA ŠIBENIK

Radnim ljudima naše komune, svim
našim pomorcima i njihovim obiteljima

ČESTITA

PRVI MAJ

ČESTITA
PRVI
MAJ

Prodaje proizvode sivoog platna
i užatije odlične kvalitete - solidne
cijene

Hotelsko turističko poduzeće
„RIVIJERA“
ŠIBENIK

ČESTITA SVIM RADNIM LJUDIMA
PRVI MAJ

Poduzeće „KOTEKS“
ŠIBENIK

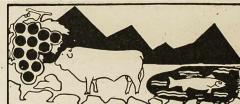
čestita

Prvi maj

VETERINARSKA STANICA ŠIBENIK

čestita PRVI MAJ

POLJOPRIVREDNA
ZADRUGA
„JEDINSTVO“
ŠIBENIK

čestita
PRVI
MAJ

ŠUMSKO GOSPODARSTVO
ŠIBENIK

Radnim ljudima čestita

PRVI MAJ

PIVOVARA ZAGREB
SKLADIŠTE ŠIBENIK

čestita Prvi maj

DRVNI KOMBINAT
ŠIBENIK

čestita radnim ljudima PRVI MAJ

Drvodjelska zadruga
ŠIBENIK

čestita PRVI MAJ

Anđunac Blaž
BRIJAČ - ŠIBENIK

Sočim mušterijama čestita

PRVI MAJ

BOJADISARSKA ZADRUGA - ŠIBENIK

Radnim kolektivima i narodu šibenske općine
čestita

PRVI MAJ

NIRO „ŠTIMPA“ I „ŠIBENSKI LIST“

čestitaju vam

PRAZNIK RADA PRVI MAJ